

◆ KORISTI OD NIZKIH OBRESTI

Bine Kordež

◆ GOSPODARSTVA NE ZAUSTAVLJAJO STROŠKI DELA, ZAUSTAVLJAJO GA BANKIRJI

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

◆ CRM – CAPACITY REMUNERATION MECHANISM – KOT ODZIV NA TRŽNE RAZMERE PRI PROIZVODNJI ELEKTRIČNE ENERGIJE

France Križanič, Žan Oplotnik, Alenka Kavkler, Vasja Kolšek

◆ STATISTIČNA PRILOGA

EIPF

GOSPODARSKA GIBANJA

476

Ljubljana, marec 2015

UREDNIŠKI ODBOR:

Meta Ahtik, Pravna fakulteta UL, Ljubljana;
Wilfried Altzinger, Wirtschaftsuniversität, Wien, Avstrija;
Jani Bekó, Univerza v Mariboru, Maribor;
Velimir Bole, EIPF, Ljubljana;
Enrico Colombatto, Università di Torino, Italija;
France Križanič, EIPF, Ljubljana;
Jože Mencinger, EIPF, Ljubljana – urednik;
Žan Oplotnik, Univerza v Mariboru, Maribor;
Steve Pejovich, University of Texas, ZDA;
Franjo Štiblar, EIPF, Ljubljana;

GOSPODARSKA GIBANJA objavljajo rezultate raziskovanj EIPF o tekočih gospodarskih dogajanjih. Prva številka je izšla junija 1971, od novembra istega leta pa izhajajo redno vsak mesec (z eno dvojno številko v letu). Do novembra 1974 so objavljala rezultate raziskovanj EIPF za Jugoslavijo in so bila pisana v srbohrvaščini. Od novembra 1974 do oktobra 1991, ko so prenehala izhajati, so rezultate raziskovanj za Jugoslavijo objavljala PRIVREDNA KRETANJA JUGOSLAVIJE, GOSPODARSKA GIBANJA pa so se omejevala na Slovenijo. Publikacijo od 2009 sofinancira Javna agencija za knjigo RS.

Pogoji naročila: Naročilo začenja z dogovorno določenim mesecem, naslednja leta se samodejno podaljšuje, konča pa z decembrom tistega leta, v katerem je bilo pisno odpovedano.

© 2015 EIPF, Ekonomski institut d.o.o., Ljubljana, p.p.1722, Prešernova 21,
Tel: (01) 2521688, 2518776, 2518704; Fax: (01) 4256870;
Elektronska pošta: INFO@EIPF.SI,

Domača stran: WWW.EIPF.SI

ISSN številka: 0351-0360

Zaščita vključuje vsako reproduciranje, kopiranje, mikrofilmanje, ne glede na tehniko, celote in posameznih delov.

Tiskala tiskarna CICERO v 400 izvodih.
Oblikovanje in priprava za tisk: Rogač RMV, d.o.o.

KAZALO

KORISTI OD NIZKIH OBRESTI 6

Bine Kordež

GOSPODARSTVA NE ZAUSTAVLJAJO STROŠKI DELA, ZAUSTAVLJAJO GA BANKIRJI 10

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

1. Zategovanje pasu je najbolj škodovalo malim podjetjem 16
2. Januarski izpad v blagovni menjavi z nečlanicami EU 17
3. Marčna otoplitev gospodarske klime in optimizem potrošnikov 18
4. Industrijska produkcija je na začetku leta narasla 21
5. Rahel upad v gradbeništvu opravljenih delovnih ur in porast turističnega povpraševanja 22
6. Število brezposelnih je bilo februarja nekoliko nižje 23
7. Rahljanje deflacijskega primeža 24
8. V financah in zavarovalništvu dobro skrbijo za plače 25
9. Solidni javnofinančni prihodki 29
10. Od kod nenavadno ravnanje bank? 30
11. Presežek tekoče bilance se v začetku 2015 še povečuje 32

CRM – CAPACITY REMUNERATION MECHANISM – KOT ODZIV NA TRŽNE RAZMERE PRI PROIZVODNJI ELEKTRIČNE ENERGIJE 34

France Križanič, Žan Oplotnik, Alenka Kavkler, Vasja Kolšek

1. Uvod 36
2. Splošen gospodarski okvir v katerem prihaja do razpada trga električne energije 36
3. Stroški izpada električne energije za Slovenijo 38
4. Dinamika cen električne energije kot posledica obsežnih državnih pomoči za obnovljive vire energije 40
5. O »CRM« instrumentu in njegovi uporabi 44
6. Sklepne ugotovitve 48

STATISTIČNA PRILOGA 50

KORISTI OD NIZKIH OBRESTI

Bine Kordež

6

Ob slabi banki, supervizorju, prekapitaliziranosti bank in ostalih vsakodnevnih informacijah, s katerimi vnašamo vse več malodušja v razmišljanje ljudi, je toliko bolj dobrodošla tudi kaka pozitivna novica. Pa naj si bo to predstavitev na spletni strani CNN (10 reasons to visit Slovenia in 2015), kjer svoje bralce prepričujejo, da morajo letos obvezno obiskati Slovenijo in njeno brezčasno lepo pokrajino. Ali pa seveda zadnji aktualni podatki o ceni naših desetletnih obveznic. Tuji investitorji nam tako močno zaupajo, da so nam pripravljeni za deset let posoditi denar po le enoodstotni obrestni meri. Na začetku omenjena negativna dogajanja k sreči vseeno niso tako ključna za naše gospodarske razmere (tudi ne za vsakodnevno življenje ljudi) in zato najbrž tujci zaznavajo Slovenijo precej drugače, kot mi sami.

Minilo je komaj dobro leto, ko so investitorji naložbo v naše slovenske vrednostne papirje označili za smeti in zahtevali skoraj podvojen obseg vračila sredstev po desetih letih (7% letna obrestna mera), danes pa bi nam posodili denar skoraj zastonj. Zadovoljni so že s tem, da jim ga bomo deset let čuvali za minimalno nadomestilo. Res so se naši gospodarski kazalci v letu dni nekoliko izboljšali (kar sicer večina doma še vedno ne sprejema), z dodatno zadolžitvijo smo okrepili banke, spremenilo se je tudi makro okolje, a do večjih premikov vseeno ni prišlo. Spet se je pokazala pravilnost Keynesove teze iz daljnjega leta 1936, da so ocene finančnih trgov bolj »lepotno tekmovanje« (kako je kdo komu všeč), kot pa rezultat natančnih finančnih projekcij. Kakorkoli, takšna ocena v vsakem primeru pomeni zaupanje tujine v naše gospodarsko okrevanje in razvoj - na žalost pa to ne pomeni, da so stroški financiranja našega javnega dolga danes kaj nižji.

Donos na našo desetletno obveznico je v marcu letos nekajkrat padel tudi pod en odstotek, kar pomeni, da je kupec obveznice zadovoljen s takšnim letnim donosom vse do leta 2024, ko bo ta obveznica zapadla. Na spodnji sliki je prikazano, kako se je tako izračunan donos na slovenske obveznice gibal zadnji dve leti, vse do 31. marca letos. Še oktobra 2013 je bil blizu 7%, nato pa se je konstantno zmanjševal na zdajšnjo raven okoli enega odstotka. Zanimiva je primerjava z obveznico Italije, kjer smo za investitorje zdaj že bolj zanesljiva država (zahtevan donos na italijanske obveznice je zadnji mesec desetinko ali dve višji), poglavje zase pa so seveda obveznice Nemčije. K njim investitorji »spravljajo« denar že za vsega 0,2% na leto, kar so res rekordno nizka nadomestila, a v desetih letih je to le nekaj odstotkov manj kot bo investitorjem plačala Slovenija.

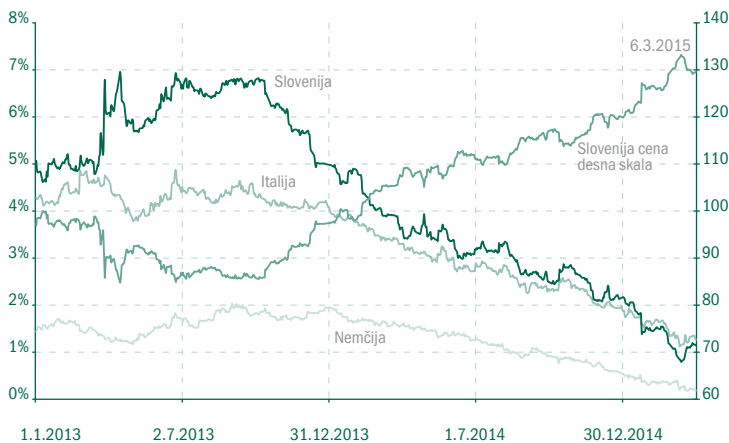
Ob črtah, ki prikazuje donose na omenjene desetletne obveznice, je dodan še podatek o dejanski ceni naše obveznice (desna skala na grafikonu). Trguje se namreč s cenami obveznic

in ta je na zadnji dan marca za slovensko znašala 130%, medtem ko je omenjeni odstotek le izračun, kakšen donos ta obveznica pri tej ceni prinaša. Ti donosi so torej rezultat trgovanja na trgu med investitorji, med kupci naših obveznic, a to na žalost (ali srečo v letu 2013) nima vpliva na obveznosti iz že izdanih obveznic.

Konkretno. Slovenija je obveznico, ki bo do leta 2024 zdajšnjemu kupcu prinašala le okoli odstotek na leto, izdala s 4,6 odstotnimi obrestmi in takšne obresti bo plačevala vse do njene zapadlosti leta 2024. Učinek tega znižanja donosov imajo dejansko investitorji, ki so Sloveniji posodili, denimo, milijardo evrov (torej kupili njene državne papirje za to vsoto) in zdaj lahko te papirje prodajo za 1,3 milijarde evrov (!). Nizki donosi, s katerimi so zadovoljni investitorji, seveda omogočajo Sloveniji, da za novo izdane obveznice ponudi precej nižjo obrestno mero, medtem ko učinke nizke obrestne mere pri že izdanih obveznicah, koristijo le finančnim investitorjem. Investitorji, ki so zaupali v Slovenijo pred letom in več in so zdaj za to zaupanje bogato nagrajeni. V letu in pol so dosegli tudi 50% donos na svojo naložbo v obveznice Republike Slovenije – mi pa bomo še naprej plačevali 4,6% obresti na leto. Ukrepi ECB z odkupi državnih papirjev naj bi sicer spodbudili gospodarsko rast, dvignili inflacijo ter znižali stroške zadolževanja držav, a največje zaslužke bodo s tem spet ustvarili finančni trgi oz. investitorji s presežki denarja.

7

Slika 1
Donosi in cena desetletnih obveznic

Vir: <http://www.investing.com/rates-bonds/slovenia-10-year-bond-yield>

V takšnih razmerah se vidi, kako pomembna je politika zadolževanja države oz. upravljanja javnega dolga. Seveda pogosto državna zakladnica nima veliko »manevrskega« prostora pri svojih odločitvah, v zaostrenih pogojih pridobivanja finančnih sredstev veliko izbire pač ni bilo. Vseeno pa podatki kažejo, da pri tem mogoče nismo bili najbolj uspešni, učinki pa

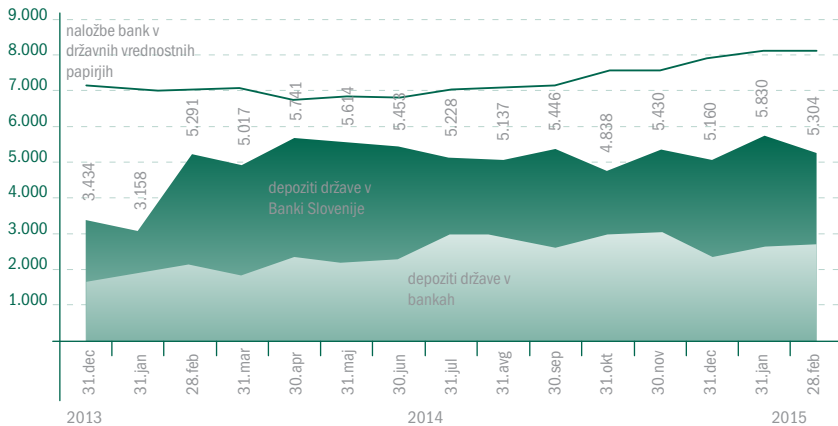
se hitro merijo tudi v milijardi evrov. Poglejmo nekaj dejanskih podatkov o zadolževanju ter tudi o depozitih države. Na spodnjem grafikonu je prikazano, koliko sredstev je imela država v bankah po izvedeni sanaciji bank ter tudi koliko svojih presežkov so banke nalagale v državne vrednostne papirje.

Kot vidimo je državna zakladnica zadnje leto od skupne zadolžitve (konec lanskega leta 30 milijard), ves čas držala v bankah med 5 in 6 milijard evrov presežkov finančnih sredstev. Mogoče sicer obstajajo razlogi, zakaj ima država tako visoke likvidnostne rezerve, zakaj je povečala dolg za preko 5 dodatnih milijard, ki jih drži na računih bank (te pa potem ista sredstva kot depozit v tujini ali v državnih papirjih, ker same teh sredstev tako ne rabijo), vendar kakšnih pojasnil za takšno politiko ni. Ni pa dvoma, da za te dodatno izdane milijarde plačujemo obresti in to še naprej večinoma po 4 do 5% obrestni meri na leto.

8

Slika 2

Naložbe bank v državne vrednostne papirje in depoziti države v bankah in centralni banki

Zanimiv je tudi podatek o naložbah, ki jih imajo naše denarne finančne institucije (predvsem banke) v državnih papirjih. Po zadnjih podatkih bančni sektor posoja državi že preko 8 milijard evrov, kar je že blizu obsegu kreditov podjetniškemu sektorju (11,5 milijarde neto). Banke imajo zaradi razumljive previdnosti pri kreditiranju gospodarstva (»kdo pa želi biti odgovoren za novo bančno luknjo«, kot se to običajno tolmači) precejšnje presežke, ki jih vlagajo v nakup državnih obveznic. Glede na zgoraj opisana gibanja cen obveznic, je bil to za banke pravzaprav izjemno zanimiv posel. Kot je razvidno iz prvega grafikona, so se cene slovenskih evrskih obveznic v zadnjem letu dvignile za prek 30%; pri teh potencialnih zaslužkih participira tudi naš bančni sektor (če bi obveznice prodal). Vsaj tako bi lahko razumeli gibanja, čeprav pojasnil ali dobičkov iz tega naslova v bilanci NLB ali NKBM nismo zasledili.

Omenimo pa še tretji podatek o slovenskih državnih obveznicah. Ministrstvo za finance je v obdobju oktober 2012 – februar 2014 uspešno izdalo za prek 10,7 milijard dolarskih obveznic. Takrat so bile ekonomske in finančne razmere za našo državo precej zaostrene in veseli smo bili, da so investitorji pokazali zanimanje za nakup naših državnih papirjev (po povprečni nazivni obrestni meri 5,16% in približno takšna bila tudi realizirana). Na žalost pa se je v zadnjem letu razmerje dolar/evro precej poslabšalo za zadolževanje v tej valuti (podobno kot v švicarskih frankih). Ob najemanju posojil smo za en dolar dobili 0,75 evra, zdaj moramo za dolar odšteti že 0,91 evra. To pomeni, da smo ob najemu 10,75 milijard dolarjev dobili 8.1 milijarde evrov, zdaj pa bi bil ta dolg v evrih že 9,8 milijarde evrov (1,7 milijarde več). Po nekaj informacijah naj bi se ob izdaji sicer zavarovali pred tečajnimi tveganji, vendar tudi tukaj uradnih pojasnil ni, čeprav je ob vseh podrobnostih, ki jih navaja Ministrstvo za finance, ta podatek ključen za naš javni dolg.

Rekordno nizke obrestne mere na slovenske državne obveznice so vsekakor pomemben in pozitiven kazalec zaupanja mednarodnih trgov v Slovenijo in njen gospodarski in finančni položaj. Omogočajo nam tudi ugodno zadolževanja pri novih izdajah državnih papirjev. Na žalost pa moramo na obstoječi dolg do zapadlosti plačevati obresti po stopnjah, po kakršnih smo obveznice izdali. Pozitivne učinke višjih cen obveznic (torej nižjih realiziranih obrestnih mer) imajo predvsem finančne institucije, imetniki naših obveznic. K sreči so med njimi tudi naše banke, katerim takšno gibanje omogoča dodatne zaslužke. Prav bi bilo, da bi vsaj državne banke (ki smo jih sanirali z davkoplačevalskim denarjem, kot vsak dan navajamo) podale celovito informacijo, kakšni so ti učinki na vrednost njihovega portfelja in na potencialne dobičke. Gre za tako pomembne številke, da o njih ne bi smeli molčati (posebno glede na to, kako seštevamo vsakih 10 milijonov izdatkov ali prejemkov v proračunu). Še bolj pomembna je usoda dolarskih obveznic. Kot prikazano, gre lahko za obveznosti, ki močno presesegajo vse ostale razprave ter primanjkljaje; pojasnilo ministrstva za finance, kakšne so dejanske obveze iz tega naslova, bi bilo nujno.

GOSPODARSTVA NE ZAUSTAVLJAJO STROŠKI DELA, ZAUSTAVLJAJO GA BANKIRJI

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

10

Podatkov o gibanju BDP in njegovih sestavin v prvem četrtletju še ni, bolj ali manj posredne ocene pa kažejo, da se bodo trendi iz lanskega leta nadaljevali. Vendar je zanašanje na tuje povpraševanje vse bolj vprašljivo. Ključna bo dinamika investicij, s katero je tesno povezana usoda malih podjetij; velika podjetja na krizo reagirajo z zmanjšanjem ne pa z opuščanjem investiranja, velik del majhnih podjetij pa na krizo reagira tudi z opustitvijo investiranja.

Znaten padec v blagovni menjavi z nečlanicami EU, kar za desetino v primerjavi z lanskim januarjem, in sicer redko prisoten primanjkljaj v menjavi z njimi, sta povezana s stanjem v Ukrajini ter slabljenjem rublja. V medsebojni menjavi evrske skupine Slovenija še naprej dosega boljše rezultate od povprečja. Po medletni rasti skupnega januarskega izvoza je na petem do osmem mestu, po rasti skupnega uvoza je četrta, in je med dvanajstimi članicami EU28 s pozitivno blagovno bilanco.

Gospodarska klima se je v marcu otoplila. Zaupanje v predelovalnih dejavnostih so povečala naročila in pričakovana proizvodnja. Klima v storitvenih dejavnostih se je izboljšala. Zaupanje v gradbeništvu je zaradi upada naročil v marcu ponovno nekoliko oslabelo, zaupanje v trgovini na drobno pa se je kratkoročno krepko skrhalo.

V EU28 se je gospodarska klima marca v primerjavi z marcem 2014 večinoma izboljšala. V gradbeništvu so se naročila glede na mesec prej sicer znižala a so bila precej večja kot marca lani. Glede na februar so se v marcu krepko zvišala pričakovanja v trgovini na drobno, izboljšala so se tudi pričakovanja v predelovalnih dejavnostih in splošni poslovni optimizem.

Potrošniki ostajajo tudi v marcu optimistični. Njihovo zaupanje se je v drugi polovici lanskega in v začetku letošnjega leta vrnilo na pred-krizno raven; njihova ocena zdajšnjega in prihodnjega lastnega finančnega stanja in stanja v gospodarstvu se je tudi v marcu popravila. Bolj previdni so pri oceni primernosti in svoje pripravljenosti za večje nakupe in primernosti časa za varčevanje.

Industrijska produkcija, predvsem predelovalna dejavnost, se je januarja v medletni primerjavi povečala in je tudi trendno hitro rasla. V EU28 je bila januarska industrijska proizvodnja enaka decembrski in za poldrugi odstotek višja kot leto prej.

Vrednost gradbenih del je bila januarja za dobro desetino višja kot decembra in višja kot januarja lani, število opravljenih delovnih ur pa se je zmanjšalo. Število turističnih prenočitev se je povečalo, tokrat so k rasti veliko prispevali domači turisti, saj se je trend pri tujih obrnil navzdol.

Na trgu dela se je stanje ustalilo. Število zaposlenih pri pravnih osebah se je od januarja lani povečalo za slab poldrugi odstotek, za prav toliko se je v enakem časovnem obdobju povečalo tudi število zaposlenih pri fizičnih osebah. Brezposelnost je nehala naraščati, število brezposelnih pa je medletno začelo upadati. Prekarnost je postalo normalna sestavina trga dela. Med novo prijavljenimi na zavodih za zaposlovanje je največ takšnih, ki so izgubili delo za določen čas, med tistimi, ki odhajajo, pa takšnih, ki so dobili novo zaposlitev za določen čas ali negotovo samozaposlitev. Stopnja brezposelnosti na območju evra in v EU 28 se je v primerjavi s februarjem nekoliko znižala, še naprej na vrhu ostajata Španija in Grčija, na dnu pa s petkrat nižjo brezposelnostjo Nemčija in Avstrija.

Deflacija na letni ravni se umirja, je pa v Sloveniji nekoliko vztrajnejša kot v celotnem evrskem območju. Industrijske cene se še naprej znižujejo; pritiski na cene produktov, ki se prodajajo na domačem trgu, so večji od pritiskov na cene produktov za tuji trg.

Januarske mesečne plače so bile nižje od decembrskih in nižje kot pred letom, urne pa višje. Daleč najuspešnejši po ravni plač, mesečni in medletni dinamiki so zaposleni, ki se ukvarjajo s finančnimi in zavarovalniškimi storitvami, neuspešni pa zaposleni v gradbeništvu, gostinstvu in raznih poslovnih dejavnostih. V letu dni so zaostale tudi plače v zdravstvu.

Podatki o skupnih stroških dela ne potrjujejo manter tujih in domačih »delodajalcev« o prevelikih obremenitvah dela, saj so skupni stroški dela v gospodarstvu do leta 2012 rasli tako kot v povprečju EU, nato pa so za njimi začeli zaostajati, kar drži tudi za stroške dela v negospodarstvu, ki so zaostajali tudi za stroški dela v gospodarstvu. Slovenija je bila leta 2008 po absolutni višini stroškov dela v gospodarstvu leta 2008 na šestnajstem, leta 2014 pa na petnajstem mestu v EU28, po višini v negospodarstvu pa se je s trinajstega preselila na štirinajsto. Kriza je tudi v EU28 bolj kot skupne stroške dela v gospodarstvu znižala skupne stroške dela v negospodarstvu. V Sloveniji so se med krizo prej mnogo višji skupni stroški dela v negospodarstvu približali skupnim stroškom v gospodarstvu.

Februarja so vse javne blagajne zbrale manj denarja kot januarja. A, ker je februar sezonsko šibak mesec, je februarski priliv močno izboljšal prihodke v prvih dveh mesecih. Skupnih javnofinančnih prihodkov v dveh mesecih je za 115 milijonov evrov več kot v

prvih dveh mesecih lani. Februarska vplačila v zdravstveno blagajno so pokrila januarsko »luknjo« pri neposrednih davkih in prispevkih. Gibanja prihodkov od posrednih davkov so bila še ugodnejša. Več so prinesli davek na dodano vrednost po obračunu in trošarine, manj pa DDV od uvoženega blaga. Skupni prihodki za socialno varnost so v dveh mesecih prinesli milijardo evrov in so bili za slabih 50 milijonov višji od lanskoletnih. Lanskoletne primanjkljaje po četrletjih so oblikovali ukrepi povezani z »reševanjem« bank; brez njih so se primanjkljaji hitro zmanjševali, primarni primanjkljaj pa se je v drugi polovici leta spremenil v presežek. Konsolidiran bruto dolg države je konec 2014 dosegel 80,9 odstotka BDP.

12

Uspešno funkcioniranje gospodarstva ob drastičnem zmanjševanju kreditne aktivnosti bank, postavlja vsaj tri vprašanja. Kaj sploh bodo počele in od česa bodo živele banke, kako se gospodarstvo spoprijema z vse manjšim kreditiranjem in kakšni so razlogi za takšno politiko bank. Krčenje kreditov in zniževanje depozitnih obrestnih mer kaže, da ne gre le za preplašenost bankirjev, ampak tudi za izpolnjevanje »obvez« Slovenije do Evropske komisije, da morajo državne banke zmanjšati bilančno vsoto in kreditne posle ter uporabljati neagresivno poslovno politiko, kar naj bi skupaj z določenimi roki za njihovo prodajo, potencialnim kupcem zagotovilo njihovo nizko ceno.

Obrestne mere na denarnem trgu ostajajo blizu ničle, ničli se vse bolj približujejo tudi depozitne obrestne mere za nove vloge, medtem ko posojilne obrestne mere za nove kredite ostajajo visoke in se le počasi zmanjšujejo.

Januarski pozitivni saldo tekoče plačilne bilance, ki skoraj dvakrat presega primerljivega iz januarja 2014, je rezultat presežkov v blagovni in storitveni menjavi ter primanjkljaja v bilanci primarnih dohodkov in tekočih transferov. Zunanja zadolženost se je povečala, struktura dolga se vse bolj nagiba na stran javnega dolga. V začetku aprila so donosi na 10-letne državne obveznice članic EU porasli, za slovenske je donos 3. aprila znašal 1.09%.

ECONOMY IS NOT HINDERED BY HIGH LABOR COSTS BUT BY BANKERS

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

There are no new data on the movement of GDP and its components in the first quarter, but more or less indirect indicators suggest that the trends from last year might continue. However, reliance on foreign demand becomes increasingly questionable. The key is the dynamics of investment, which is closely linked to the fate of small businesses; large companies react to the crisis by reducing rather than by abandoning investment activity, a large proportion of small firms react to the crisis by suspending investments.

13

A significant drop in trade with non-EU countries, as much as one-tenth compared to last January, and rarely present deficit in trade with them, is due to the situation in Ukraine and the weakening of the ruble. In the mutual trade within Euro group Slovenia continue performing better than average. According to an annual growth of total exports in January is on the fifth-eighth place, by growth in total imports is the fourth, and it is among twelve states with a positive trade balance.

In March, economic climate warmed. Confidence in the manufacturing sector was increased by new orders and production expectations. Climate in the service sector improved, confidence in the construction sector, due to the drop of orders, rebounded somewhat, while confidence in the retail trade dwindled considerably.

In the EU28, economic climate in March compared with March 2014 improved. In construction, the orders with respect to the previous month fell but they were significantly higher than in March last year. Compared to February, March strongly increased expectations in retail trade, improved the expectations in manufacturing and general business optimism.

Consumers have remained optimistic. Their confidence in the second half of last year and early this year returned to pre-crisis levels; their assessment of the present and future of their own financial situation and of the state of the economy continued to grow. They are more cautious when assessing the suitability and readiness for major purchases and suitability for saving.

Industrial production, mainly manufacturing activity, in January increased if compared to January 2014 and impulse trend was highly positive. In the EU28, industrial production in January was equal to production in December and one and a half percent higher than a year earlier.

The value of construction works in January was higher than in December and higher than in January last year, while the number of working hours decreased. In tourism, the number of overnight stays increased, this time due to a significant contribution of domestic tourists, as the trend of foreign tourists reversed.

14

The situation in the labor market has stabilized. Since January last year the number of employees in companies and by individuals increased by almost one and a half percent. Unemployment ceased to grow and the number of unemployed started to decline. Contract work has become a normal component of the labor market. Among the newly registered with the employment offices most are those who lost jobs in fixed-term employment, among those who leave the offices most are getting a new fixed-term employment or start uncertain self-employment. The unemployment rates in the euro area and the EU28 as compared with February declined slightly, Spain and Greece remain on the top while Germany and Austria are at the bottom with five times lower unemployment rates.

Deflation on an annual basis is slowing; in Slovenia it is somewhat more persistent than in the entire euro area. Industrial prices continue to fall; the pressures on prices of products sold on the domestic market are harsher than the pressures on the prices of products for foreign markets.

January's monthly earnings were lower than in December and lower than a year ago, hourly wages were higher. By far the most successful at the level, monthly and annual dynamics are the employees engaged in financial and insurance services, while the employees in the construction, catering and various business activities are the losers.

Data on total labor costs do not support the mantras of foreign and domestic "employers" of excessive tax burden. The growth of total labor costs in the business sector was until 2012 on the EU average, since then they began to fall behind, which is also true for total labor costs in the public sector, which lagged also behind total labor costs in the private sector. In 2008, Slovenia was by the absolute amount of labor costs in the business sector on the sixteenth, in 2014, on the fifteenth place in the EU28, while in the public sector, it was thirteenth and fourteenth. The crisis in EU28 reduced total labor costs of labor in the public sector more than in the business sector. In Slovenia, much higher total labor costs in the public sector before the crisis moved very close to total labor costs in the business sector.

In February, all public purses collected less money than in January. But, as February is a seasonally weak month, the inflows in February greatly improved revenues in the first two

months. Total government revenues in two months were 115 million € higher than in the first two months of last year. February's payments to the health fund, covered the January "hole" in direct taxes and contributions. Changes in revenues from indirect taxes have been even better. Higher revenues were created by value added tax on domestic production and by excise tax, less was brought by VAT on imports. Total revenues for social security within two months brought one billion € and were almost 50 million higher than last year. Last year's deficit by quarters were formed by measures related to the "rescue" of banks; without that deficits were rapidly decreasing, while the primary deficit in the second half of the year turned into a surplus. Consolidated gross government debt at the end of 2014 reached 80.9 percent of GDP.

15

The successful functioning of the economy confronted with drastic reduction in bank lending, raises at least three questions. What will the banks do if not crediting the economy, how the economy faces ever smaller lending, and what are the reasons for such a policy of banks. The contraction of credits and lower deposit interest rates indicate that this is not due only to cowardice of bankers, but also to the desire to meet "commitments" of Slovenia to the European Commission, according to which state-owned banks should reduce their balance sheet and credits and use non-aggressive financial policy, which together with deadlines for their sales secure their low price to potential buyers.

Interest rates in the money market remain close to zero. The deposit interest rates on new deposits, approach to zero as well, while lending rates for new loans remain high and are only slowly decreasing.

January's positive balance of payments, almost twice the comparable of January 2014, is the result of surpluses in goods and services trade and deficit in the balance of primary incomes and current transfers. External debt increased, debt structure is increasingly inclined to the side of the public debt. In early April, yield on 10-year government bonds for Slovenia rose; on April it stood at 1.09% which is lower than in PIGS.

AGREGATNO POVPRASEVANJE IN PRIČAKOVANJA

1. Zategovanje pasu je najbolj škodovalo malim podjetjem

16

Podatkov o gibanju BDP in njegovih sestavin v prvem četrtletju še ni, bolj ali manj posredne ocene pa kažejo, da se bodo trendi iz lanskega leta nadaljevali. Že v prejšnji številki smo ocenili, da je bilo zaostajanje Slovenije med sredino 2011 in 2013 je v veliki meri rezultat domače gospodarske politike, ki je bolj ko ne poslušno sprejemala in aktivno udeleževala »varčevalno histerijo«. Rast BDP še naprej vzdržuje tuje povpraševanje, k slabšemu domačemu povpraševanju je v četrtem kvartalu največ prispevala velika sprememba v dinamiki investicij, ki pa je vsaj deloma statistična.

Ali bo tuje povpraševanje še naprej omogočalo za letos napovedano gospodarsko rast, ostaja negotovo. Economist napoveduje 1,3 odstotno gospodarsko rast v evro območju, še nekoliko višjo v EU28, 3,2 odstotno v ZDA, 7,2 odstotno na Kitajskem ter 3,8 odstoten padec v Rusiji. Celoletne napovedi so nekoliko višje od napovedi za prvi kvartal; med državami evro območja naj bi se v prvem četrtletju BDP krčil v Grčiji in Italiji. IFO indeks svetovne gospodarske klime je v prvem kvartalu 2015 ostal malone nespremenjen; majhno izboljšanje je posledica nekoliko bolj pozitivnih pričakovanj, saj se ocene o stanju niso spremenile. Indeks se je izboljšal v Severni Ameriki in Evropi; v Ameriki z boljšo oceno gospodarskega položaja, v Evropi z boljšimi pričakovanji. V drugih delih sveta se je gospodarska klima poslabšala; v Aziji je indeks padel pod dolgoročno povprečje, v državah nekdanje SZ in v Latinski Ameriki pa ostaja pod dolgoletnim povprečjem in se slabša.

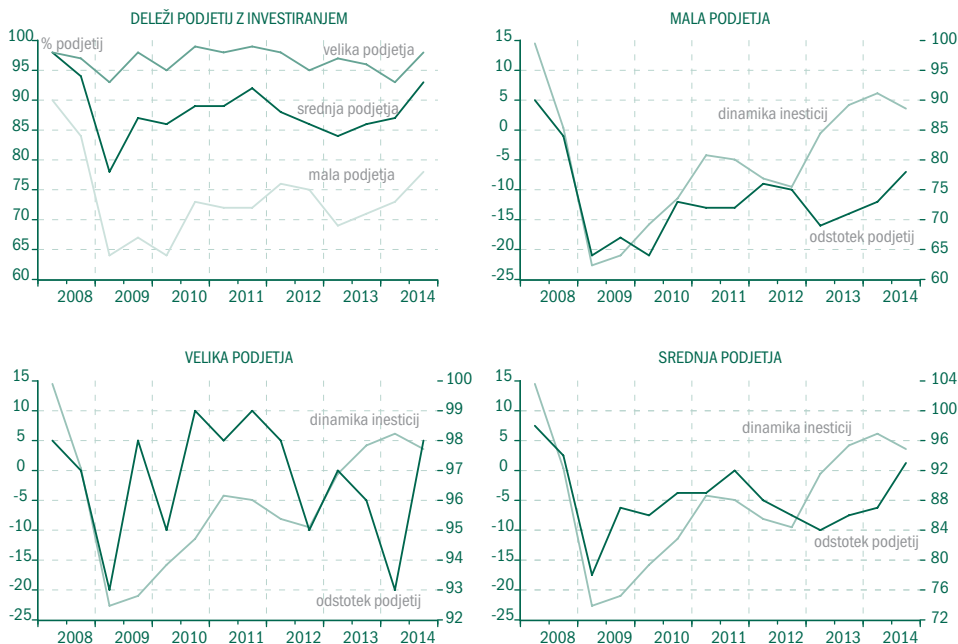
Da je bila za krizo in njeno nepotrebno poglobljanje ključna katastrofalna dinamika investicijskega povpraševanja, je zdaj jasno celo Evropski komisiji. Od tod izhaja tudi Junckerjev, sicer precej nerealističen, načrt za oživitev evropskega gospodarstva. Slovenija sodi med države, kjer je bil padec investicij najbolj izrazit. Po začetnem udaru krize, ko sta bila padca zunanjetrgovinske menjave in investicij približno enaka, se investicijsko povpraševanje ni opomoglo: krčilo se je kar osemnajst kvartalov zapored, od četrtega kvartala 2008 do drugega kvartala 2013. To je najmočnejše oklestilo investicije predvsem v srednjih in malih podjetjih, ki so povsem odvisna od domačega povpraševanja. Ko je varčevalna histerija konec 2013, po padcu takratne vlade, le popustila, se je dinamika investicij okrepila, dinamika BDP Slovenije pa je začela prehitevati dinamiko v EU28.

Polletni podatki o investiranju podjetij kažejo povezanost dinamike investicij z deleži podjetij, ki so v posameznem polletju med letoma 2008 in 2013 investirala; v skupini velikih podjetij je v povprečju kar 96 odstotkov podjetij investiralo tudi v času krize, v skupini srednje velikih jih je investiralo 88 odstotkov, med malimi podjetji pa 74 odstotkov. Delež malih podjetij, ki so investirala, je tesno povezan z dinamiko investicijskega povpraševanja, delež srednje velikih podjetij je z dinamiko investicijskega povpraševanja

povezan nekoliko slabše, med velikimi podjetji pa povezanosti med deležem podjetij, ki so v času krize investirala, in dinamiko investicij ni; velika podjetja so na krizo reagirala z velikostjo ne pa z opuščanjem investiranja, velik del majhnih podjetij pa je na krizo reagiral tudi z opustitvijo investiranja.

Investicije po velikostni strukturi podjetij

17

Vir: SURS, lastni izračuni

2. Januarski izpad v blagovni menjavi z nečlanicami EU

Znaten padec v blagovni menjavi z nečlanicami EU, kar za desetino v primerjavi z lanskim januarjem, in sicer redko prisoten primanjkljaj v menjavi z njimi, je v precejšnji meri odraz situacije v Ukrajini ter slabljenja ruskega rublja. Slovenija pa še naprej dosega boljše rezultate od povprečja v medsebojni menjavi evrske skupine.

Januarja 2015 je znašal skupni izvoz 1816 milijonov € (enako kot januarja 2014), skupni uvoz 1786 milijonov € (0.1% več kot januarja 2014), kar pomeni presežek 30 milijonov € in 101.7% pokritje uvoza z izvozom. Pri tem je bila odprema blaga v EU 1458 milijonov € (2.3% več kot pred letom), prejem blaga iz EU 1426 milijonov € (3.5% več), kar da presežek 32 milijonov €. Izvoz blaga v nečlanice EU je znašal 357 milijonov € (8.6% manj kot januarja 2014), uvoz iz nečlanice EU 360 milijonov € (11.5% manj), kar pomeni primanjkljaj 3 milijone €.

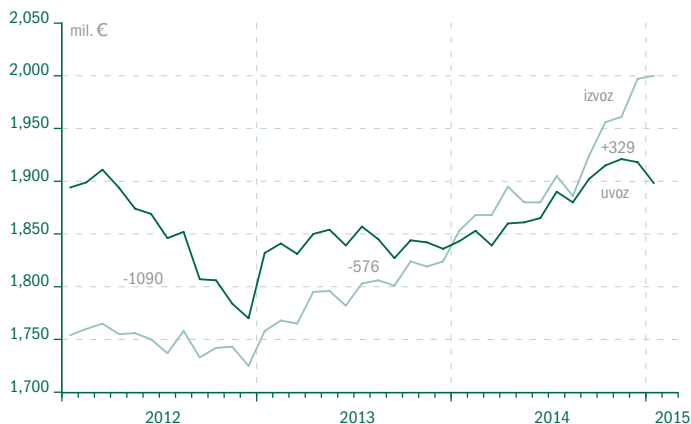
Tekoča dinamika je v januarju 2015 pri izvozu Slovenije 0.17% mesečno, pri uvozu -0.98% mesečno. Izvozne cene so medletno porasle za 1.30% (v EU 1.95%), uvozne cene EU so padle (-5.84%). Tako so se pogoji menjave EU (terms of trade), seveda zaradi padca cen nafte v začetku leta, znatno izboljšali.

V evro območju se je v januarju 2015 izvoz rahlo zmanjšal v primerjavi z januarjem 2014 (148.2 milijard € proti 148.8 milijardam €), uvoz pa je padel za 6%, tako da je pozitiven saldo izboljšan iz 0.1 milijarde € januarja 2014 na 7.9 milijard € januarja 2015. Intra-evro blagovna menjava se je v primerljivih januarskih mesecih zmanjšala za 5%.

18

Po medletni rasti skupnega januarskega izvoza je Slovenija na petem do osmem mestu med EU28, po rasti skupnega uvoza pa je četrta. Je med 12 članicami EU28, ki so v letošnjem januarju dosegle pozitivno blagovno bilanco.

Trgovinska menjava

Vir: SURS, lastni izračuni

Pojasnilo: desezonirani podatki; številke med izvozom in uvozom so saldi na letni ravni

3. Marčna otoplitev gospodarske klime in optimizem potrošnikov

Gospodarska klima se je v marcu otoplila. Po anketi Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) o gospodarski klimi je bil njen kazalnik v marcu za 1,4 odstotne točke višji kot mesec prej, od marca 2014 je bil višji za 13 odstotnih točk, hkrati pa je bila njegova vrednost za 9,6 odstotne točke višja od dolgoletnega povprečja.

Vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih v marcu 2015 je bila za štiri odstotne točke višja kot predhodni mesec, glede na marec 2014 je bila njegova vrednost

višja za 8, glede na dolgoletno povprečje pa za 11 odstotnih točk. Na zvišanje vrednosti kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih sta vplivali predvsem zvišani vrednosti kazalnikov skupna naročila in pričakovana proizvodnja.

Klima v storitvenih dejavnostih se je izboljšala, saj je bila vrednost kazalnika zaupanja v teh sektorjih v marcu 2015 glede na predhodni mesec višja za odstotno točko, za 10 odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja, v primerjavi z marcem lani pa za 21 odstotnih točk.

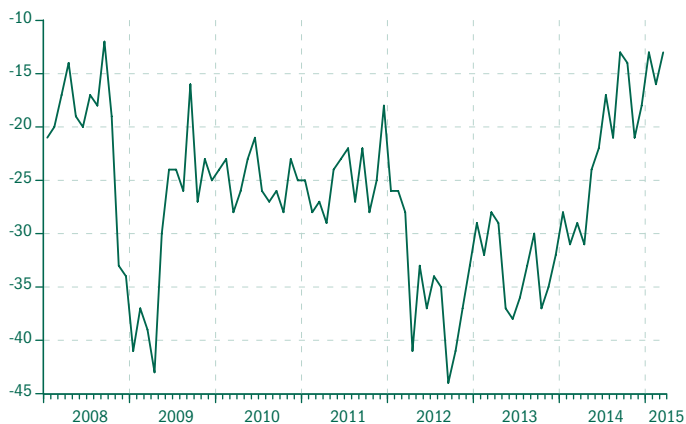
Zaupanje v gradbeništvu se je ponovno nekoliko skrhalo; vrednost kazalnika zaupanja v tem sektorju je bila v marcu v primerjavi s predhodnim mesecem nižja za odstotno točko, v primerjavi z marcem 2014 je bila višja za odstotno točko, hkrati pa je bila za 11 odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja. Vrednosti kazalnikov stanj in pričakovanj v gradbenem sektorju za naslednje tri mesece so se v primerjavi s februarjem večinoma zvišale, znižala se je le vrednost kazalnika skupna naročila.

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno se je v marcu glede na predhodni mesec znižala za 10 odstotnih točk, glede na marec 2014 pa je bila za 12 odstotnih točk višja. Vrednosti kazalnikov pričakovanj za naslednje 3 mesece so se marca v primerjavi s februarjem v glavnem zvišale, znižali sta se le vrednosti kazalnikov obseg zalog in prodaja.

Gospodarska klima se je marca v primerjavi z enakim obdobjem v letu 2014 v celotni EU28 večinoma izboljšala. V gradbeništvu so se po podatkih Eurostata v marcu 2015 naročila glede na mesec poprej sicer znižala za 0,5 odstotne točke, glede na marec lani pa so bila za 4,5 odstotne točke višja. Glede na februar so se v marcu za 7,9 odstotnih točk zvišala pričakovanja v trgovini na drobno, pričakovanja v predelovalnih dejavnostih pa so se v enakem obdobju izboljšala za dve odstotni točki. Splošni poslovni optimizem se je v marcu 2015 v celotni evropski osemindvajseterici zvišal in sicer za 1,1 odstotne točke, v primerjavi s marcem lani pa je višji za 0,3 odstotne točke

Zaupanje potrošnikov se je v drugi polovici lanskega in v začetku letošnjega leta vrnilo na predkrizno raven; slika dobro kaže, da se je zaupanje zrušilo dvakrat; na samem začetku krize in z uveljavitvi nesmiselnih varčevalnih ukrepov v letu 2012.

Zaupanje potrošnikov

Vir: SURS

20

Mnenja potrošnikov

	2014		2015		Razlika	
	MO2	MO3	MO2	MO3	3/2 2015	2015/2014
Kazalnik zaupanja potrošnikov	-31	-29	-16	-13	3	16
Finančno stanje v gospodinjstvu v zadnjih 12 mesecih	-37	-37	-29	-27	2	10
Finančno stanje v gospodinjstvu v prihodnjih 12 mesecih	-21	-22	-10	-9	1	13
Gospodarsko stanje v Sloveniji v zadnjih 12 mesecih	-62	-62	-39	-35	4	27
Gospodarsko stanje v Sloveniji v prihodnjih 12 mesecih	-30	-25	-10	-7	3	18
Gibanje cen v zadnjih 12 mesecih	22	23	8	8	0	-15
Gibanje cen v prihodnjih 12 mesecih	12	12	2	9	7	-3
Raven brezposelnosti v prihodnjih 12 mesecih	39	37	25	18	-7	-19
Primerčnost trenutka za večje nakupe	-45	-42	-36	-36	0	6
Večji nakupi v prihodnjih 12 mesecih	-20	-14	-17	-16	1	-2
Primerčnost trenutka za varčevanje	-24	-20	-31	-25	6	-5
Varčevanje v prihodnjih 12 mesecih	-32	-31	-20	-20	0	11
Sedanje finančno stanje v gospodinjstvu	11	14	16	20	4	6

Vir: SURS

Pojasnilo: Anketirani imajo pri vprašanih vnaprej ponujene odgovore, ki so razporejeni od zelo pozitivnih (PP), pozitivnih (P), nevtralnih (N), negativnih (M), do zelo negativnih (MM). Ravnotežje (B) se iz odgovorov izračuna takole: $B = (PP + \frac{1}{2}P) - (\frac{1}{2}M + MM)$. Osebe, ki so odgovorile, da je, oziroma da bo stanje enako, torej ne vplivajo na rezultat. Pri večini ravnotežij višja vrednost pomeni višji delež optimističnih odgovorov.

Potrošniki ostajajo tudi v marcu optimistični oziroma manj pesimistični kot so bili februarja ali pred letom; kazalnik njihovega zaupanja se je od februarja popravil za 3, v letu dni pa za 16 indeksnih točk. Močno se je popravila ocena zdajšnjega in prihodnjega lastnega finančnega stanja, ocena zdajšnjega je višja za 10, ocena prihodnjega pa za 13 indeksnih točk. Še mnogo bolj optimističen je pogled na gospodarsko stanje v državi, ocena zdajšnjega je za kar 27 indeksnih točk višja kot marca lani, ocena prihodnjega pa je 18 indeksnih točk višja kot pred letom. Inflacija in brezposelnost naj bi bili nižji. Enako kot februarja, a boljše kot pred letom, potrošniki ocenjujejo primernost trenutka za večje nakupe, približno enako previdni kot februarja in pred letom pa so pri lastni pripravljenosti za večje nakupe. Sicer več kot februarja, a manj kot pred letom, jih meni, da ja trenutek primeren za varčevanje, vendar jih precej več (za 11 indeksnih točk) kot pred letom predvideva, da bodo v naslednjih dvanajstih mesecih sami varčevali in več kot februarja ali pred letom jih meni, da je njihovo finančno stanje ustrezno.

GOSPODARSKA AKTIVNOST IN BREZPOSELNOST

4. Industrijska produkcija je na začetku leta narasla

Industrijska produkcija se je v medletni primerjavi povečala. Po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a je bila industrijska produkcija v januarju 2015 za slabih 7 odstotkov višja kot v enakem mesecu leta 2014. Impulzni trend kaže, da se je v januarju industrijska produkcija zviševala po stopnji 1,05%. Zaloge industrijskih produktov pri proizvajalcih so bile v januarju 2015 za poldrugi odstotek višje kot v mesecu prej, v primerjavi z januarjem lani pa nižje za 0,2%.

Dejavnost rudarstva se je po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a v letošnjem januarju v primerjavi z lanskim zmanjšala za dobrih 14%. Vendar impulzni trend kaže, da se je v prvem mesecu hitro zviševala po stopnji 2,24%.

Produkcija predelovalnih dejavnosti se je po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a v letošnjem januarju v primerjavi z januarjem 2014 povečala za 6,5%, impulzni trend pa kaže, da se je v januarju dejavnost predelovalne industrije zviševala po stopnji 0,72%.

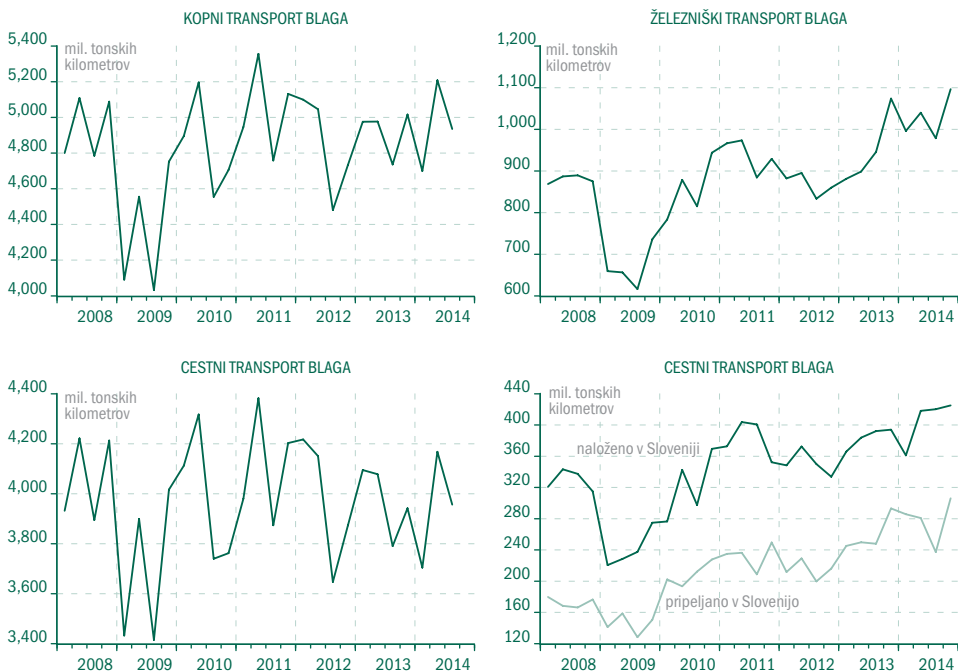
Po podatkih Eurostata se v januarju 2015 glede na december lani industrijska produkcija v EU28 ni spremenila, na območju evra (EA19) pa je upadla za 0,1%. Glede na januar lani pa je v letošnjem januarju industrijska produkcija v EU28 porasla za 1,5%, na območju evra pa za 1,2%. Med državami članicami, za katere so dostopni podatki, je industrijska produkcija v januarju letos glede na mesec poprej najbolj upadla na Hrvaškem (-4,0%) in v Latviji (-3,1%), največjo rast industrijske produkcije pa so v omenjenem obdobju zabeležili na Malti (6,1%).

5. Rahel upad v gradbeništvu opravljenih delovnih ur in porast turističnega povpraševanja

Vrednost gradbenih del je bila januarja letos za dobrih 11% višja od vrednosti gradbenih del, opravljenih v decembru lani, za 3,5% višja od vrednosti teh del, opravljenih v januarju 2014; hkrati pa se je v letošnjem januarju glede na januar lani za 1,6% zmanjšalo število opravljenih delovnih ur, njihov impulzni trend znaša -0,45%.

Število turističnih prenočitev se je povečalo. Januarja 2015 jih je bilo za 6,2% več kot v enakem mesecu leta 2014, skupno število prenočitev pa se je trendno zviševalo po mesečni stopnji 0,20%. Pri tem je prišlo do medletnega porasta tujega turističnega povpraševanja, saj je v januarju število turističnih prenočitev tujih gostov glede na januar 2014 naraslo za 4%. Impulzni trend prenočitev tujih gostov v letošnjem januarju kaže krčenje rast po stopnji -0,41%. Hkrati se je v januarju število prenočitev domačih gostov glede na enak mesec v letu 2014 povečalo za slabo desetino, impulzni trend prenočitev domačih gostov v januarju kaže pozitivno rast po stopnji 1,56%.

Transport blaga po cestah in železnici

Vir: SURS

Podatki SURS-a o transportu za januar 2015 kažejo, da je bilo v mestnem javnem avtobusnem prevozu prepeljanih za 6% manj, v zračnem prevozu pa za 7% več potnikov kot januarja lani. Potniški promet na brniškem letališču se je v letošnjem januarju glede na januar 2014 pomanjšal za 3%. V januarju 2015 je bilo v koprskem pristanišču pretovorjenih 1,8 milijona ton blaga ali za 17% več kot v januarju lani.

6. Število brezposelnih je bilo februarja nekoliko nižje

Na trgu dela se je stanje (začasno?) ustalilo. Število aktivnih prebivalcev se je po podatkih SURS-a v mesecu januarju 2015 zmanjšalo na 918533 oziroma za 883 oseb glede na mesec prej, glede na januar 2014 pa se je število povečalo za dobrih 7 tisoč oseb oziroma 0,8 odstotka. V januarju je bilo v Sloveniji 794254 delovno aktivnih prebivalcev. Glede na december lani se je to število zmanjšalo za 5704 oseb oziroma 0,7%, glede na januar 2014 pa se je povečalo za dobrih 12 tisoč oseb oziroma 1,6%. Med zaposlenimi osebami jih je bilo v januarju še naprej slabih 93% zaposlenih pri pravnih osebah, njihovo število pa se je od januarja lani povečalo za slab poldrugi odstotek, za prav toliko se je v enakem časovnem obdobju povečalo tudi število zaposlenih pri fizičnih osebah. Med samozaposlenimi pa je bilo 64% samostojnih podjetnikov posameznikov, njihovo število se je v samem januarju 2015 povečalo za 266.

Po podatkih ZRSZ je bilo v Sloveniji konec februarja 2015 registriranih 122552 brezposelnih oseb, kar je za 1727 oseb oziroma 1,4% manj kot ob koncu januarja, v primerjavi s februarjem 2014 pa je bilo brezposelnih oseb manj za 5564 oziroma 5,6%. V letošnjem februarju se je na Zavodu za zaposlovanje na novo prijavilo 6952 brezposelnih oseb, kar je slabo polovico manj kot v januarju in za 12,8% manj kot februarja 2014. Med novo prijavljenimi je bilo 1056 iskalcev prve zaposlitve, 1242 trajno presežnih delavcev in stečajnikov ter 3616 brezposelnih zaradi izteka zaposlitev za določen čas. Odliv iz brezposelnosti je februarja letos znašal 8679 brezposelnih oseb, med njimi se jih je zaposlilo oziroma samozaposlilo 6523, kar je 4,5 odstotke več kot januarja, v primerjavi s februarjem 2014 pa je bilo zaposlitev več za slabo desetino.

Po podatkih Eurostata je bila februarja 2015 stopnja brezposelnosti na območju evra (EA19) 11,3%, kar je 0,1 odstotne točke manj kot januarja ter pol odstotne točke manj kot februarja lani. V celotni evropski osemindvajseterici (EU28) je bila stopnja brezposelnosti v februarju 9,8% in se je glede na enak mesec v 2014 zmanjšala za 0,7 odstotne točke. V februarju je bilo v EU28 23,9 milijona brezposelnih oseb, od teh 18,2 milijona na območju evra. Med članicami EU so tudi v februarju najnižjo stopnjo brezposelnosti imeli v Avstriji in Nemčiji, najvišjo pa v Španiji in v Grčiji.

CENE, PLAČE IN STROŠKI DELA

7. Rahljanje deflacijskega primeža

Cene na drobno so bile marca za 0.9 odstotkov višje kot februarja, deflacija na letni ravni se je nadaljevala tudi marca, vendar se umirja; marca so bile cene na drobno za 0.3 odstotka nižje kot marca lani, v februarju so za februarškimi iz lanskega leta zaostajale za 0.4 odstotka. Podrobnejši podatki so do februarja, ko so se cene v mesecu povišale za 0.2 odstotka, a so za 1.1 odstotek nižje kot decembra lani. V desetletju, to je od baznega leta 2005, so se cene povečali za 21 odstotkov.

24

Deflacija v Sloveniji ostaja nekoliko vztrajnejša kot v celotnem evrskem območju, v katerem se je medletni harmoniziran indeks cen v marcu zmanjšal za 0.09 odstotka, v februarja pa za 0.03 odstotka, v Sloveniji pa v februarju za 0,52 odstotka.

Cene na drobno v februarju 2015

	Struktura (%)	2/2015/ 12/2014	2/2015/ 1/2105	2/2015/ 2/2014	2/2015/ 2005
SKUPAJ	100	98,9	100,2	99,6	121,02
01 Hrana in brezalkoholne pijače	17	101,4	100,1	99,7	138,49
02 Alkoholne pijače in tobak	5,8	100,3	100,1	104,2	166,17
03 Obleka in obutev	7,5	87,6	100,9	99,4	91,69
04 Stanovanje	13,3	98,5	99,7	98,1	144,41
05 Stanovanjska oprema	6,9	99,6	99,8	98,1	120,55
06 Zdravje	5,3	99,5	99,4	99,7	109,81
07 Prevoz	15,2	97,5	100,2	95,4	99,63
08 Komunikacije	4,5	103,4	103,3	101,2	94,85
09 Rekreativna in kultura	10,1	100,4	100,5	104,1	116,64
10 Izobraževanje	1,3	99,9	100,1	100,7	125,3
11 Gostinske in nastanitvene storitve	5,5	100,2	99,9	101	131,0
12 Raznovrstno blago in storitve	7,6	100,4	100	101	128,21
Skupaj brez sezonskih proizvodov	91,5	99,1	100,1	99,5	121,61
Goriva in energija	13,3	95,6	99,9	93,1	148,06
Blago	68,6	98,0	100,1	98,5	119,25
Storitve	31,4	100,9	100,6	102,2	124,83

Vir: SURS

Blago se je februarja podražilo za 0.1 odstotek, storitve za 0.6 odstotka, v letu dni pa se je blago pocenilo za 1.5 odstotka, storitve pa so se podražile za 2.2 odstotka. Spremembe po skupinah so bile februarja majhne; še najbolj, za 3.3 odstotke, so se podražile komunikacije, najbolj, za 0.6 odstotka, pa so se pocenile zdravstvene storitve. V letu dni so se najbolj, za

4.2 odstotka, podražile alkoholne pijače in tobak, ter rekreacija in kultura, najbolj za 4.6 odstotkov, pa se je pocenil prevoz. Med dvanajstimi skupinami so cene v letu dno narasle v štirih, v osmih pa so se znižale. Rast cen v desetletju so narekovale podražitve goriv in energije, alkoholnih pijač in hrane, zavirale pa so jih pocenitve obleke in obutve, prevoza in komunikacij.

Industrijske cene so bile februarja za 0.2 odstotka nižje kot januarja in nekoliko nižje kot pred letom, predvsem zaradi pocenitev proizvodov reprodukcijskega materiala in življenjskih potrebščin, medtem ko se je proizvedena oprema nekoliko podražila. Pritiski na cene produktov, ki se prodajajo na domačem trgu, so bili večji od pritiskov na cene produktov za tuji trg; cene prvih so se v februarju znižale za 0.5 odstotka in so bile za 0.4 odstotka nižje kot pred letom, proizvodi za tuji trg pa so se v februarju podražili za 0.2 odstotka in so bili za 0.5 odstotka višji kot leto prej.

25

8. V financah in zavarovalništvu dobro skrbijo za plače

Povprečna januarska bruto plača je znašala 1538 evrov, neto plača pa 1003 evre, prva se je v letu dni zvišala za 0.2 odstotka, druga pa se je znižala za 0.2 odstotka. Januarska neto plača je bila za poldrugi odstotek nižja od lanske decembrske. Povprečna neto plača na uro je bila 5,94 evra, kar je za 2.1 odstotka več kot decembra in za 3,1 odstotek nad neto urno plačo v januarju 2014.

Tudi januarja so bile neto urne plače najvišje v finančnih in zavarovalniških storitvah (8,59 €), sledile so jim plače v oskrbi za električno energijo, plinom in paro (8,07 €), ter plače v informacijski dejavnosti (7,59 €) ter rudarstvo (7,45 €). Manj kot 7 evrov na uro so zaslužili zaposleni v šolstvu, zdravstvu, kulturni dejavnosti, policiji in vojski, manj kot 5 evrov neto pa so na uro dobili zaposleni v gradbeništvu, gostinstvu in raznih poslovnih dejavnostih.

Daleč najbolj, kar za 9,1 odstotek so se januarja zvišale urne plače v finančnih in zavarovalniških dejavnostih, za več kot 4 odstotke so se zvišale tudi urne plače v javni upravi in šolstvu, za malone 5 odstotkov so se znižale v rudarstvu, kjer so bile januarja tudi za malone 6 odstotkov nižje kot januarja 2014. Tudi medletno so se daleč najbolj, kar za 11,3 odstotke zvišale urne plače v finančnih in zavarovalniških storitvah. Za 5,8 odstotkov so se v letu dni zvišale urne plače v javni upravi, za več kot 4 odstotke pa plače v izobraževanju ter strokovnih in tehničnih dejavnostih; nižje kot pred letom so bile urne plače v zdravstvu.

Finančne storitve in zavarovalništvo z januarskim povečanjem za 4.4 odstotke in enoletnim porastom za 6,6 odstotka izstopajo tudi v porastu mesečnih neto plač. V vseh drugih dejavnostih (izjema so sicer absolutno najnižje neto mesečne v raznovrstnih poslovnih

dejavnostih, ki so se zvišale za 0,6 odstotka) so bile januarske neto plače nižje od decembrskih. V letu dni so se plače zelo malo povečale v osmih, znižale pa v enajstih dejavnosti.

Januarske neto plače

	€	na mesec		€	na uro	
		2015/1 2014/12	2015/1 2014/1		2015/1 2014/12	2015/1 2014/1
SKUPAJ	1003,48	98,5	99,8	5,94	102,1	103,1
kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo	862,07	95,1	99,5	5,12	98,5	102,4
rudarstvo	1278,45	95,5	96,4	7,45	95,1	94,3
predelovalne dejavnosti	975,79	98,6	100,1	5,68	102	103,3
oskrba z el. energijo, plinom in paro	1398,43	93,3	102,7	8,07	97,7	104,1
oskrba z vodo, ravnanje z odpadki	970,43	95,1	99,6	5,59	98,8	102,2
gradbeništvo	789,68	97,8	98,9	4,73	101,1	101,9
trgovina, vzdrževanje motornih vozil	902,99	97,2	100,4	5,38	100,2	103,7
promet in skladiščenje	960,79	98,3	99,3	5,68	102,2	102,7
gostinstvo	723,33	97,1	97,7	4,51	99,6	101,3
informacijske dejavnosti	1296,55	95,6	100,3	7,59	99	103,3
finančne in zavarovalniške dejavnosti	1434,61	104,4	106,6	8,59	109,1	111,3
poslovanje z nepremičninami	950,28	96,9	98,6	5,71	99,7	102
strokovne in tehnične dejavnosti	1095,69	97,1	100,3	6,62	100,8	104,4
raznovrstne poslovne dejavnosti	700,95	100,6	99,6	4,3	103,4	103,4
javna uprava in obramba	1148,38	99,9	101,2	6,7	104,4	105,8
izobraževanje	1077,1	99,4	100,3	6,5	104,2	104,8
zdravstvo in socialno varstvo	1078,92	98,9	97,9	6,22	101,3	99,8
kulturne in rekreacijske dejavnosti	1059,21	97,2	99,2	6,36	101,9	103,1
druge dejavnosti	888,00	97,0	97,7	5,46	100,2	101,1

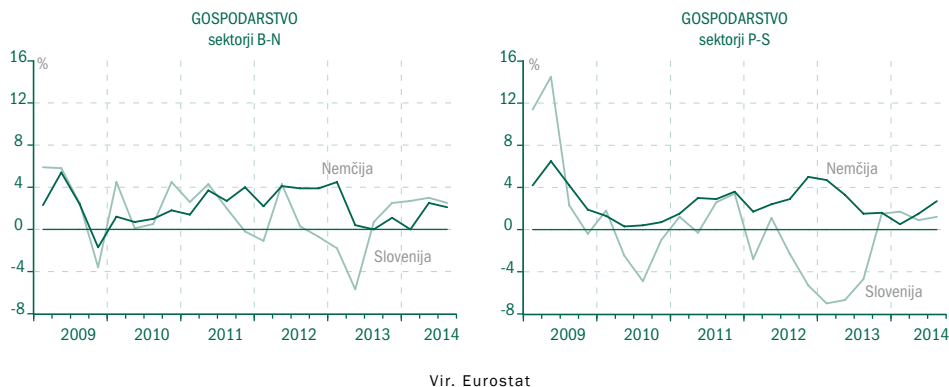
Vir: SURS

Tuji in domači menedžerji, ki hvalijo pridnost »slovenske delovne sile«, kar naprej tožijo nad stroški dela, ki naj bi jih povzročala prevelika obremenitev dela z davki (nedavna konferenca slovensko-nemške gospodarske zbornice je bil tipičen primer). Če bi jim bilo tako hudo, najbrž pri nas sploh ne bi imeli svojih podjetij, saj jih nimajo zato, da bi nam pomagali, ampak da z njimi ustvarjajo dobiček. Pa še, podatki njihovih pritožb sploh ne potrjujejo. Stroški dela v gospodarstvu (sektorji B-N) so se po podatkih Eurostata v Sloveniji od 2008 povečali za 9 odstotkov, do leta 2012 so rasli približno tako hitro kot v EU28, v 2012 pa so za njimi začeli zaostajati.

Stroški dela v »negospodarstvu« (sektorji P-S), ki naj bi bili posredni krivci njihove nesreče, pa so v letu 2009 močno narasli, nato pa so se začeli zmanjševati in zaostajati za rastjo stroškov negospodarstvu v EU28 in za stroški dela v slovenskem gospodarstvu. Na

to kaže tudi primerjava dinamike stroškov dela v času krize v Nemčiji in Sloveniji tako v gospodarstvu kot negospodarstvu. V Sloveniji so stroški dela v gospodarstvu rasli po 1.54, v negospodarstvu po 0.24 odstotka letno, v Nemčiji pa v gospodarstvu po 2.15 in v negospodarstvu po 2.53 odstotka letno.

Dinamika stroškov dela v gospodarstvu in »negospodarstvu« Slovenije in Nemčije

27

Vsaj po podatkih Eurostata tudi splošno znana »resnica«, kako je kriza prizadela lastnike podjetij, ne drži. Že v prejšnji številki GG je bilo s podrobnimi podatki po skupinah članic EU (»nove«, južne obrobne in razvite) pokazano, da se je delež dela v BDP v času krize med koncem 2008 in koncem 2013 znižal; v »novih« članicah s 44.8 (2008.4) na 40.7 (2013/4) odstotkov BDP, v državah južnega obrobja s 47.6 na 45.6 odstotka, medtem ko je v razvitem delu Evrope ostajal nespremenjen in več kot polovičen.

Skupni stroški dela na uro, ki vsebujejo bruto plače, socialne dajatve in druge stroške, ki bremenijo delodajalce, so za leto 2008 in leto 2014 prikazani v naslednji tabeli. Nominalni skupni stroški dela v EU28 so leta 2008 v gospodarstvu (sektorji B-N) in v negospodarstvu (sektorji P-S) znašali 21.5 evra, leta 2014 pa 24,5 evra v gospodarstvu in 24,7 evra v negospodarstvu. Skupni stroški dela v gospodarstvu so bili leta 2014, z izjemo Grčije in Madžarske, v vseh članicah EU28 višji kot leta 2008. Najbolj so se zvišali stroški dela mizerno plačanih Bolgarov; povprečni 14 odstotni porast je preseglo enajst držav, za njim jih je zaostalo petnajst.

Kriza je bolj kot skupne stroške dela v gospodarstvu znižala skupne stroške dela v negospodarstvu, saj so se ti stroški u znižali v osmih državah, najbolj, kar za 21 odstotkov na Cipru, na Madžarskem in v Grčiji. Po povečanju stroškov dela sta na vrhu Bolgarija in Slovaška, stroški dela v negospodarstvu pa so se občutno zvišali še v Belgiji, na Finskem, Švedskem, v Veliki Britaniji, Latviji in Estoniji.

Slovenija je bila po absolutni višini stroškov dela v gospodarstvu v letu 2008 s 11,4 € na šestnajstem mestu, v letu 2014 pa s 15.5 €, zaradi zaostanka Grčije, na petnajstem. Povečanje med obema letoma je bilo 16 odstotno; bolj kot Slovenija je stroške dela v gospodarstvu povečalo devet, manj pa petnajst članic. Drugače je v negospodarstvu, v katerem so bili skupni stroški dela v negospodarstvu Slovenije leta 2008 s 16.1 € kar za 4.7 € višji kot v gospodarstvu, v letu 2014 pa so se s 15.7 € povsem približali absolutni višini skupnih stroškov dela v gospodarstvu.

Skupni stroški dela v gospodarstvu in negospodarstvu

28

GEO/TIME	GOSPODARSTVO			NEGOSPODARSTVO		
	2008 €	2014 €	2014/ 2008	2008 €	2014 €	2014/ 2008
EU28	21,5	24,5	1,14	21,5	24,7	1,15
Evro območje	25,6	29,2	1,14	25,4	29,1	1,15
Belgija	35,6	41,1	1,15	27,2	34,1	1,25
Bolgarija	2,5	3,8	1,52	2,7	3,8	1,41
Češka	9,3	9,6	1,03	8,3	8,6	1,04
Danska	35,6	42,0	1,18	32,1	37,1	1,16
Nemčija	28,4	31,8	1,12	26,1	30,1	1,15
Estonija	8,0	10,2	1,28	7,2	8,6	1,19
Irska	27,2	28,4	1,04	34,9	33,8	0,97
Grčija	16,5	14,4	0,87	17,7	15,1	0,85
Španija	18,9	21,0	1,11	21,6	22,2	1,03
Francija	31,8	35,2	1,11	30,1	32,7	1,09
Hrvaška	9,0	9,3	1,03	9,9	9,6	0,97
Italija	24,5	27,4	1,12	28,0	32,3	1,15
Ciper	15,3	15,7	1,03	25,7	17,7	0,69
Latvija	6,3	6,6	1,05	5,1	6,4	1,25
Litva	6,0	6,6	1,10	5,5	6,1	1,11
Luxembourg	30,8	35,7	1,16	32,8	37,4	1,14
Madžarska	7,9	7,8	0,99	7,5	5,9	0,79
Malta	11,4	11,8	1,04	11,4	13,9	1,22
Nizozemska	29,2	33,5	1,15	31,4	:	
Avstrija	26,5	31,7	1,20	25,9	30,6	1,18
Poljska	7,5	8,2	1,09	8,3	9,0	1,08
Portugalska	11,5	12,6	1,10	14,6	14,4	0,99
Romunija	4,1	4,8	1,17	4,6	4,1	0,89
Slovenija	13,4	15,5	1,16	16,1	15,7	0,98
Slovaška	7,6	10,0	1,32	6,2	8,7	1,40
Finska	27,6	32,9	1,19	25,8	31,0	1,20
Švedska	33,8	40,2	1,19	27,5	32,8	1,19
Velika Britanija	21,1	22,2	1,05	20,5	22,5	1,10

Vir: Eurostat, lastni izračuni

FINANČNA GIBANJA

9. Solidni javnofinančni prihodki

Februarja so vse javne blagajne zbrale 1149 milijone evrov, kar je za 70 milijonov manj kot januarja. A, ker je februar sezonsko šibak mesec, februarski javnofinančni prihodki pa so bili precej večji kot lani, je februar močno izboljšal prihodke v prvih dveh mesecih. Skupnih javnofinančnih prihodkov v dveh mesecih je bilo 2368 milijonov evrov, kar je za 115 milijonov evrov ali 5,12 odstotkov več kot v prvih dveh mesecih lani. Skupne neposredne davščine, torej neposredni davki in prispevki, so prinesli 1545 milijonov evrov; glavni razlog za to so bila za 78 milijonov evrov višja februarska vplačila v zdravstveno blagajno, ki so pokrila januarско »luknjo«. Prihodki od dohodnine, ki so znašali 341 milijonov evrov, so bili le za 7 milijonov evrov oziroma za 2,12 odstotka višji kot lani.

29

Gibanja prihodkov od posrednih davkov so bila še ugodnejša. Dobre pol milijarde evrov so prinesli davki na dodano vrednost po obračunu; bili so kar za 52 milijonov evrov ali za 11,56 odstotka večji kot lani. Trošarine v višini 198 milijonov so prinesle za 16 milijonov € (8,99%) več kot lani. Manjši kot lani pa je bil prihodek od DDV od uvoženega blaga; znašal je 108 milijonov evrov, kar je skoraj 7 milijonov evrov ali 6 odstotkov manj kot v enakem razdobju lani.

Skupni prihodki, zbrani za socialno varnost, so v dveh mesecih prinesli 1001 milijonov evrov in so bili za slabih 50 milijonov višji od lanskoletnih. Po dveh mesecih so vplačila v zdravstveno blagajno znašala 422 milijonov evrov, kar je 41 milijonov evrov ali kar 10,8 odstotkov več kot pred letom. Povečanje vplačil v pokojninsko blagajno je bilo skromnejše, v dveh mesecih je ZPIZ zbral 574 milijonov evrov, le 7,5 milijonov evrov ali 1,32 odstotka več kot lani.

SURS je konec marca objavil tudi podrobnejše podatke o finančnem poslovanju države v lanskem letu. Celoletni primanjkljaj države je bil ocenjen na 1837 milijone evrov ali 4,9 odstotka BDP. Primanjkljaje po posameznih četrtletjih so oblikovali predvsem ukrepi povezani z »reševanjem« bank. Tako je bil primanjkljaj v zadnjem četrtletju ocenjen na 721 milijonov evrov, a od tega naj bi na stroške finančne krize (dokapitalizacija Abanke in Celjske banke) in poplačilo varčevalcem LB na Hrvaškem in v BiH ??? odpadlo kar 609 milijonov evrov.

Primanjkljaji po četrtletjih so se hitro zmanjševali; v prvem je bil primanjkljaj 499, v drugem 369, v tretjem 267 milijonov evrov, v četrtem pa naj bi bil brez stroškov prej omenjenih transakcij le še 113 milijonov evrov.

V drugi polovici leta je bil po zmanjšanju primarnega primanjkljaja v prvem četrtletju leta na 216, v drugem pa na 47 milijonov evrov, dosežen celo primarni presežek, ki je

bil v tretjem kvartalu 42 in v četrtem 205 milijonov evrov. Tako je bil letoletni primarni primanjkljaj le 16 milijonov evrov.

Največ lani zbranega in izposojenega denarja, 7591 milijonov evrov (20.4 odstotke BDP), je bilo porabljenih za transfere posameznikom in družbam, tekoči izdatki države so bili 7042 milijone evrov (18.9 odstotkov BDP), za investicije šlo 1444 milijone evrov (3.9 odstotka BDP). Slednje je omogočilo zelo uspešno črpanje denarja iz blagajne EU, saj je bil lanskoletni neto priliv iz blagajne EU kar 637 milijonov evrov (1.71 odstotka BDP). Rast investicij se je nadaljevala tudi v četrtem kvartalu, močno pa so se iz kvartala v kvartal povečevali izdatki za obresti.

30

Proračun se je lani zadolžil za 7626 milijonov evrov, od tega doma za 4841, v tujini za pa za 2784 milijone. Slaba polovica zadolžitve, 3561 milijone evrov, je šla za odplačilo dolga, neto zadolževanje je znašalo 4065 milijonov evrov, od tega pa je za povečanje finančnih sredstev na računih država namenila 1948 milijone evrov. Konsolidiran bruto dolg države je konec 2014 znašal 30.133 milijonov evrov ali 80,9 odstotka BDP.

10. Od kod nenavadno ravnanje bank?

Januarja in februarja je skupna aktiva bank bolj ali manj stagnirala, februarja je znašala 33.8 milijard evrov, približno 4 milijarde evrov manj kot leto prej. Krediti nefinančnim družbam v višini 11213 milijonov evrov so bili za 73 milijonov evrov manjši kot januarja, a za 22 milijonov evrov večji kot decembra lani. Krediti gospodinjstvom, ki so znašali 8801 milijona evrov, pa so bili februarja za 41 milijonov manjši kot januarja in za 39 milijonov evrov večji kot decembra. Krediti nedenarnim finančnim institucijam so bili konec februarja 1066 milijonov evrov, dolžniški vrednostni papirji 47 in lastniški 342 milijonov evrov. Krediti centralni državi in ostalemu državnemu sektorju so februarja znašali 1892 milijonov evrov, 72 milijonov več kot decembra, banke pa so imele še za 6268 milijonov evrov državnih vrednostnih papirjev, za 75 milijonov več kot decembra. Skupne terjatve bank do tujine so znašale 8204 milijone evrov. Depoziti podjetij v višini 4521 milijona evrov so se od decembra zmanjšali za 189 milijona evrov, a so bili vseeno za 7.7 odstotka višji kot pred letom, depoziti prebivalstva v višini 15582 milijona evrov pa so se od decembra povečali za 214 milijonov evrov in so bili za 4.4 odstotke večji kot pred letom.

Že v prejšnji številki GG smo opozorili na nekaj »nenavadnosti« v ravnanju bank, ki se je kazalo na različne načine. Konec lanskega leta so bili prvič po letu 2005 depoziti nefinančnih družb in prebivalstva večji od njihovih kreditov; nenavadnost je bila v hitrosti vračanja razmerja med krediti in depoziti; razmerje 1.6, ustvarjeno v treh letih hazardiranja med 2005 in 2008, ki se je na tej ravni zadržalo do sredine 2011, se je nat s krčenjem kreditiranja do konca 2013 zmanjšalo na 1.4, nato pa s prenosi na slabo banko in krčenjem kreditiranja v letu dni znižalo na 0.99 to je na raven iz leta 2005. Kar uspešno funkcioniranje

gospodarstva, ki ga kaže gospodarska rast pa tudi drugi kazalci uspešnosti gospodarjenja in istočasno drastično zmanjševanje aktivnosti bank, postavljata vsaj tri vprašanja. Kaj sploh bodo počele banke, če bodo krediti privatnim enotam padali čeprav gospodarstvo raste? Kako se gospodarstvo, ki raste, sooča z vse manjšimi krediti? Kakšni so razlogi za takšno politiko bank? Prvo vprašanje je retorično, odgovor na drugo vprašanje je, da velika izvozna podjetja domačih bank in njihovih kreditov ne potrebujejo, majhna podjetja vezana na domači trg si pomagajo s sivim trgom, bartersko trgovino in prilagajanjem življenju brez kreditov.

Nadaljevanje krčenja kreditov ob počasni rasti depozitov ter gibanja aktivnih in pasivnih obrestnih mer, kažeta, da pri krčenju kreditov in zmanjševanju depozitnih obrestnih mer ne gre le za preplašenost bankirjev, ki so sadove svojega sodelovanja v hazardiranju pred krizo prenesli na posojilojemalce, ampak tudi za izpolnjevanje dela obvez, ki naj bi jih Slovenija obljubila zato, da se je odpovedala »pomoči« trojke. Podatki posredno potrjujejo, da Slovenija izpolnjuje »zavezo« o prestrukturiranju NLB in NKBM, ki, med drugim določa, da morata banki zmanjšati bilančno vsoto in stroške ter kreditne posle. To naj bi poleg zahteve, da je treba NKBM prodati do konca 2016 in večinski delež NLB do konca 2017, potencialnim kupcem zagotovilo dovolj nizko ceno.

Obrestne mere na denarnem trgu ostajajo blizu ničle. Depozitna obrestna na nove vloge nefinančnih družb do enega leta je bila januarja 0,38 odstotna, za vloge nad enim letom 1,21 odstotna in za vloge nad dvema letoma 1,44 odstotna. Depozitna obrestna mera na vloge gospodinjstev je bila januarja 0,58 odstotna, leto prej 1,36 odstotna, obrestna mera na depozite nad enim letom se je v letu dni znižala z 2,56 na 1,39, nad dvema letoma pa z 2,93 na 1,79. Obseg novih vlog z ročnostjo do enega leta se zato krči, vlog z daljšo ročnostjo ni. Posojilna obrestna mera za nova okvirna posojila gospodinjstvom ostaja visoka, v letu dni se je znižala z 8,25 na 8,09 odstotkov, obseg novih posojil pa s 508 na 475 milijonov evrov. Obrestne mere za stanovanjska posojila različnih ročnosti se sicer krčijo, vendar je obseg novih posojil zanemarljiv. Spreminjanje obrestnih mer za nova depozite in posojila se postopoma preliva v spreminjanje obrestnih mer za obstoječe depozite in posojila. Obresti za depozite gospodinjstev do enega leta se tako padle z 2,56 odstotkov januarja lani na 1,39 odstotka letos, za vloge nad dve leti pa s 3,60 na 3,05 odstotka. Nefinančne družbe za vloge do dveh let dobijo 0,79 odstotno obrestno mero, nad dve leti pa 2,54 odstotno; prva se je v letu dni znižala z 1,71 odstotka, druga s 3,36 odstotka. Istočasno so se posojilne obrestne mere za stanovanjska posojila do enega leta zvišale z 2,90 na 5,94, na posojila od enega do pet let in nad pet let so ostala malone nespremenjene, kar velja tudi za potrošniška posojila. Posojilne obrestne mere nefinančnim družbam do 1 leta so se znižale s 5,27 odstotkov januarja lani na 4,41 odstotka januarja letos, na posojila od 1 do 5 let s 4,04 na 3,92 in na posojila nad pet let s 3,14 na 2,93.

11. Presežek tekoče bilance se v začetku 2015 še povečuje

V tekoči plačilni bilanci se tudi v začetku 2015 nadaljujejo preseganja presežkov iz preteklosti, povečala se je zadolžitev in donos na slovenske državne obveznice, vendar slednje velja za vse članice EU28.

Letošnji januarski pozitivni saldo tekoče plačilne bilance 135.6 milijonov € skoraj dvakrat presega primerljivega iz januarja 2014, ki je znašal 68.1 milijonov €. Je rezultat presežka v blagovni menjavi 113.2 milijonov € (januarja lani 68.1 milijonov €), presežka v storitvah 140.1 milijonov € (94.4 milijonov €), primanjkljaja v bilanci primarnih dohodkov faktorjev 75.2 milijona € (-62.9 milijonov €) in neto odliva transferov kot sekundarnih dohodkov -42.6 milijonov € (-43.6 milijonov €). V storitvah je ključen za izboljšavo bilance padec uvoza ostalih poslovnih storitev.

32

Plačilna bilanca
milijoni evrov

	januar-december		januar	
	2013	2014	2014	2015
I. tekoči račun	2.026,60	2.150,30	68,1	135,6
1. blago	763	1.307,00	80,3	113,2
2. storitve	1.755,40	1.707,20	94,4	140,1
Transportne	654,20	719,20	50,20	51,80
Potovanja	1.344,60	1.322,20	94,90	98,40
3. primarni dohodki	-242,7	-611,7	-62,9	-75,2
Delo	347,5	416,3	31,4	31,4
Kapital	-899,1	-1237,7	-90,6	-103,4
4. tekoči transferi	-249,1	-252,2	-43,6	-42,6
država	-120,2	-107,7	-35,3	-29,1
II. kapitalski račun	109,3	78,9	1,2	8,2
III. finančni račun	2.887,50	2.148,10	103,7	356,9
1. neposredne naložbe	-59,9	-1.186,10	11,7	-51,9
2. naložbe v vrednostne papirje	-3.976,20	-3.967,50	-408,3	167,3
3. finančni derivativi	32,3	0,6	-1,1	-7,3
4. ostale naložbe	6.886,00	7.212,40	439,4	225,1
5. rezervna imetja	5,3	88,7	62	23,7
IV. neto napake in izpustitve	751,6	-81	34,4	213,1

Vir: Banka Slovenije

Članice EU 28 so dosegle v januarju presežek tekoče plačilne bilance 15.8 milijard €, leto prej pa 6.4 milijarde €. Pri tem je blagovni presežek porasel iz 4.7 milijard € na 8.4 milijard €, storitveni presežek ostal enak (12.5 milijard € proti 12.3 milijarde €), presežek v primarni bilanci dohodkov faktorjev porasel iz 1.5 milijard € na 2.3 milijard €; primanjkljaj v sekundarni bilanci transferov pa se je poglobil iz 5.3 milijarde € na 7.4 milijarde €.

Tudi po zadnjem popravku lanskoletne tekoče bilance, ki zmanjšuje celoletni presežek z 2186 na 2150 milijonov €, je le-ta še vedno znatno večji od presežka 2026 milijonov evrov iz leta 2013.

Slovenski kapitalski račun izkazuje za januar 2015 povečanje obveznosti 8.2 milijona € (januarja 2014 je bilo 1.2 milijona €), finančni račun pa porast obveznosti za 356.9 milijonov € (leto prej 103.7 milijonov €). Pri neposrednih naložbah znaša neto odliv 51.9 milijonov € (januarja lani je bil priliv 11.7 milijonov €). Obveznosti do tujine iz naložb v vrednostne papirje so se povečale za 167.3 milijonov € (januarja lani padle za 408.3 milijonov €), obveznosti iz ostalih naložb pa so porasle za 225.1 milijonov € (lani 439.4 milijonov €). Rezervna imetja pri Banki Slovenije so porasla za 23.7 milijonov € (lani 62.0 milijonov €). Neto napake in izpustitve, ki v veliki meri predstavljajo v začetku leta nerazporejene dobičke podjetij v tujini lasti iz lanskega leta, znašajo 213.1 milijon € (lani 34.4 milijonov €).

Zunanja zadolženost se je povečala. Bruto zunanji dolg Slovenije je konec januarja 2015 znašal 47.045 milijonov €, pri čemer je bilo le 17.066 milijonov € negarantiranega zasebnega dolga. Neto zunanji dolg je znašal 14333 milijonov €. Mednarodne rezerve Banke Slovenije so bile konec januarja 920 milijonov €, konec februarja pa 841 milijonov €. V začetku aprila so donosi na 10-letne državne obveznice članicam EU porasli, za slovenske znaša 3. aprila 1.09%, kar je še vedno manj kot pri vseh članicah PIGS.

CRM – CAPACITY REMUNERATION MECHANISM – KOT ODZIV NA TRŽNE RAZMERE PRI PROIZVODNJI ELEKTRIČNE ENERGIJE

34

France Križanič, Žan Oplotnik, Alenka Kavkler, Vasja Kolšek

Povzetek

CRM (Capacity Remuneration Mechanism) se je razvil v obdobju po sprostitvi trgovanja z električno energijo in kmalu postal eden pomembnejših instrumentov regulacije trga s to dobrino, za katero je značilno zelo togo povpraševanje in dolgo obdobje prilagajanja zmogljivosti ponudbe povečanemu povpraševanju (cobweb). Zadnji val neravnovesij na trgu z električno energijo (izredno nizke cene za določene »zelene« proizvajalce iz naslova subvencioniranja in visoke lastne cene večine »tradicionalnih« proizvajalcev) je »prizadel« tudi slovenske proizvajalce. Slednje se bo na dolgi rok poznalo predvsem v nižji sposobnosti ohranjanja samooskrbe in usihanju kapacitet doma ter v večji odvisnosti od uvoza te dobrine, pri čemer cena za končnega potrošnika ne bo ugodna. Glede na to bi bilo smiselno instrument CRM uvesti tudi v Sloveniji, predvsem zaradi očitno velike nestabilnosti in celo diskrepance cen električne energije v trgovanju na debelo in na drobno (v obdobju po letu 2011 je pri nas korelacija dinamike teh cen -0.7). Z enakih razlogov CRM uvajajo tudi nekatere druge pomembne države članice EU, na primer Nemčija. Poleg naštetega je pomemben argument za vzpostavitev tovrstnih mehanizmov, ki bodo ohranili zadosten nivo kapacitet v Sloveniji, tudi strošek morebitnih izpadov dobave električne energije. Tako npr. analize pokažejo, da bi v primeru štiri urnega izpada dobave električne energije slovensko gospodarstvo izgubilo od 29 do 146 milijonov evrov, pri daljšem izpadu pa bi to vsoto merili s stotinami milijonov evrov.

V slovenskem pravnem redu in v pravnem redu EU že obstoji podlaga za uvedbo CRM. Slovenija bo, če bo, glede na ureditev v Energetskem zakonu, uvedla CRM v obliki centraliziranega trga kapacitet.

Ključne besede

Struktura trga in oblikovanje cen, Proizvodnja električne energije, Energetika in makroekonomija

JEL

D40, L94, Q43

Abstract

CRM (Capacity Remuneration Mechanism) was developed in the period after the shift in acquiring electricity supply from an infrastructure to a market based activity. In these new circumstances and conditions CRM soon became one of the most important instruments for balancing and regulating the market, which is characterized by a very rigid demand and slow response of supply with limited capacities (cobweb). By coordinating the adjustment capabilities over a long period, using CRM can accommodate increased demand. The most recent wave of imbalances in the electricity market (extremely low prices for certain "green" manufacturers due to state subsidization; the high cost structure of most "traditional" electric power producers) has deeply affected the Slovenian producers of these necessary goods. The consequences of this shift will be reflected in the long run, particularly in terms of limiting Slovenia's energy stability and self-sufficiency and a decline in capacities at home, as well as greater energy dependence, while electricity prices for the final consumer are projected to rise. The instability of the market and thus a strong need to introduce CRM in Slovenia can also be seen in the discrepancy between electricity prices in wholesale and retail trade (in the period after the year 2011 the correlation of the dynamics of these prices on the Slovenian electricity market reaches -0.7). Since 2011, the same reasons have led other major EU Member States, such as Germany, to introduce CRM. In addition, an important argument for the establishment of CRM, which is designed to maintain a sufficient level of capacity for electricity production in Slovenia, is the cost connected to possible emergency-related electricity shortages. The analysis in this research shows that in the case of a four-hour failure in electricity supply (a so-called "black out") the Slovenian economy would lose between 29 and 146 million euros while longer (48-hour) periods of electricity supply failure would cost the country's economy up to several hundred million euros.

Slovenian and EU legislation already provide a basis to introduce CRM. In accordance with its Energy Act, Slovenia is in a position to introduce CRM in a "centralized capacity market" form.

Key words: Market Structure and Pricing, Electric Utilities, Energy and Macroeconomics

JEL: D40, L94, Q43

1. Uvod

Trg električne energije je specifičen. Ker je na dolgi rok inherentno nestabilen, se je v svetu razvila posebna oblika njegove regulacije. V tej regulaciji država oziroma organizatorji trga uporabljajo posebne instrumente, da bi preprečili pojav cikličnega pomanjkanja električne energije. Enega od novejših instrumentov - CRM (Capacity Remuneration Mechanism) predstavljamo v tem članku. Začenjamo ga z ekonomsko-teoretskim uvodom, sledi prikaz verjetnih izgub za slovensko gospodarstvo, če bo ob nadaljevanju sedanjih trendov prišlo do izpada dobave električne energije. V nadaljevanju je podana analiza cen električne energije z jasnimi znaki globoke nestabilnosti na trgu s to dobrino. Sledi prikaz CRM instrumenta kot stabilizatorja trga električne energije ter predlog njegove uvedbe tudi v Sloveniji. Na koncu so sklepi in literatura.

36

2. Splošen gospodarski okvir v katerem prihaja do razpada trga električne energije

Abruptna in nepričakovana prekinitve dobave električne energije (»električni mrk« ali angleško »blackout«) nastopa vse od začetkov uvajanja te dobrine kot enega od temeljnih delov infrastrukture sodobne civilizacije. Če zanemarimo prekinitve dobave električne energije v obdobju zgodnje elektrifikacije in tipičnih problemov novih tehnologij v začetni fazi njihovega razvoja in nizke standardizacije, pa tudi če zanemarimo posamezne ekstremne vremenske dogodke, vojne in sabotaže, potem je v kasnejših fazah razvoja elektroenergetskih sistemov prihajalo do pomembnejših prekinitvev dobave te dobrine iz dveh razlogov:

1. V obdobju industrializacije temelječe na razvoju jeklarstva in kasneje na široki uporabi naftnih derivatov je poraba električne energije hitro naraščala tako v industriji in prometu, kot v gospodinjstvih. Elektroenergetski sistem s proizvodnjo, transportom in distribucijo pogosto ni sledil rasti povpraševanja. Nestabilna oskrba z električno energijo je predstavljala tipično »ozko grlo« za hitrejši splošen gospodarski razvoj. To je obdobje, ko je država v veliki meri prevzela vlogo organizatorja ter investitorja v elektroenergetiko. Celotna panoga je dobila značaj infrastrukture in v tem okviru so bile zagotovljene tudi rezervne zmogljivosti.
2. V obdobju gospodarskega razvoja temelječega na fleksibilnih informacijskih in komunikacijskih tehnologijah je cela vrsta prej infrastrukturnih dejavnosti prešla v gospodarjenje na tržnih osnovah. Ponudniki električne energije so postali podjetja oziroma suvereni gospodarski subjekti, ravnotežje med ponudbo in povpraševanjem po tej dobrini pa se je vzpostavljalo na trgu. Podobna je bila tudi usoda nekaterih drugih gospodarskih panog. Pri telekomunikacijah in letalskem prometu je ta tranzicija potekala gladko ter vplivala na povečano učinkovitost gospodarjenja, pri železniškem transportu ni uspela, pri gospodarjenju z elektroenergetskim sistemom pa je sicer uspela a z nekaterimi močnimi negativnimi stranskimi učinki. Ena od posledic tranzicije elektroenergetskega

sistema iz infrastrukture v tržno dejavnost je sodoben »električni mrk«. Nastaja zaradi neusklajenosti zmogljivosti s povpraševanjem in terja aktivno vlogo regulatorja pri zagotavljanju novih kapacitet za ponudbo te dobrine.

Možnost nastopa »električnega mrka« še zlasti povečuje čezmejno trgovanje z električno energijo oziroma nerealna pričakovanja v nekaterih narodnih gospodarstvih, da si bodo lahko dolgoročno in v vsakršnih razmerah zagotovila stabilno ponudbo električne energije iz uvoza.

Sodobni trg električne energije je dolgoročno nestabilen. To nestabilnost lahko brez dodatnih analitičnih podlag opazujemo v občasnih izpadih dobave električne energije (»električnih mrkih«) v najbolj razvitem delu sveta. Po ekonomski teoriji imamo dva glavna vzroka za omenjeno inherentno lastnost trga električne energije. Prvi je v togosti povpraševanja po električni energiji. Kratkoročno jo porabniki v glavnem ne moremo nadomestiti z drugimi dobrinami (elektrika ima slabe substitute), ne moremo jo hraniti v skladiščih (ali pa le v omejenih količinah, z visokimi stroški in za krajši čas) in njene porabe ne moremo zamakniti za določen čas (razen zopet izjemoma). V glavnem porabniki električno energijo in celo ustrezno kakovost te energije (stabilna električna napetost) potrebujemo ves čas in v vsakem trenutku. Pomanjkanje dobave te energije povzroča visoke stroške na celotnem območju, ki ga ta izpad prizadene. Drug vzrok inherentne nestabilnosti trga z električno energijo je sposobnost ponudbe, da se znatnejšemu povečanju povpraševanja prilagodi šele z novimi zmogljivostmi, torej z zamikom odvisnim od časa potrebnega za dokončanje investicij v te zmogljivosti. Na specifičnem trgu električne energije se v skladu s cobweb teoremom kratkoročno zelo toga ponudba (kadar so zmogljivosti v bližini polne zasedenosti) prilagaja še bolj togemu povpraševanju.

37

Cobweb teorem (Kaldor 1934) razlaga proces vzpostavljanja ravnotežja na trgu v primeru, da lahko ponudba na dano raven povpraševanja in cen reagira šele s časovnim zamikom. Proizvajalci se torej lahko odzovejo na cene v sedanosti samo tako, da ponudbo prilagodijo (povečajo, če so cene visoke in zmanjšajo kadar so cene dane dobrine nizke) po nekem relativno dolgem obdobju (pri kmetijstvu je to eno leto, na trgu nepremičnin ali pa v energetiki tudi nekaj let).

Kadar se ponudba in povpraševanje na nekem trgu prilagajata drug drugemu v skladu s cobweb teoremom, se sčasoma vzpostavi ravnotežje, če je elastičnost povpraševanja večja od elastičnosti ponudbe. Kadar je povpraševanje bolj togo od ponudbe, se ravnotežje ne vzpostavi, pač pa so oscilacije cen nestabilne in divergentne. Občasno se na trgu pojavljajo velika neravnovesja med ponudbo in povpraševanjem. Na trgu električne energije jih zaznamo kot »električne mrke« sodobnega tipa.

Gre za rezultat v ekonomiji poznanega delovanja cobweb teorema v primerih, ko se ponudba prilagaja povpraševanju z dalji masovnim zamikom, obenem pa je elastičnost povpraševanja

manja od elastičnosti ponudbe. Potem, ko so zmogljivosti v bližini polne izkoriščenosti, se ponudba povečanemu povpraševanju lahko prilagodi le z večletnim zamikom in tendenco velikega presežnega povpraševanja (t.i. eksplozivne oscilacije). Tega v primeru trga električne energije opazimo kot »električni mrk«.

3. Stroški izpada električne energije za Slovenijo

38

Nemotena dobava električne energije je ključna za normalno delovanje narodnega gospodarstva in za ohranjanje življenjskega standarda prebivalstva. Morebitna prekinitve te dobave povzročijo stroške na napravah, izpad proizvodnje, dodane vrednosti in znižanje koristnosti dobrin, pa tudi dolgoročnejšo spremembo v obnašanju udeležencev na trgu električne energije – spremembo investicijskih tokov, prekinitve poslovnih razmerij, višje cene in podobno. Povprečno ekonomsko škodo na izgubljeno kWh elektrike izračunamo s posebnim kazalnikom: Value of Lost Load (VoLL). Običajno VoLL izračunamo s kombinacijo t.i. proxy metode (ocena stroškov, ki so vezani na zanesljivost dobave elektrike, npr. izgubljena dodana vrednost – na ta način so pridobljeni podatki za sektor »negospodinjstev«, to je za podjetja in ostale institucije) ter t.i. kontingenčne metode (z anketo na reprezentativnem vzorcu gospodinjstev se oceni koliko bi bili porabniki elektrike pripravljeni plačati, da bi se izognili izpadu dobave te dobrine - Willingness to pay ali s kratico: WTP). Alternativna metoda je t.i. tržna ocena. Temelji na opazovanju odločitev potrošnikov, se pa v praksi redko uporablja. Izračun VoLL je ustaljen do te mere, da ga opredeljuje tudi Direktiva 2008/114/EG. VoLL ocenimo za krajši 4-urni ter za daljši 48-urni izpad dobave električne energije.

Za Slovenijo so VoLL po podatkih za leto 2009 ocenili Košnjek et al. (2011). Po tej študiji bi stroški krajšega 4-urnega izpada v Sloveniji znašali 26,13 milijonov EUR, za daljši izpad pa 309,30 milijonov EUR. Mednarodno primerljivo oceno VoLL sta na osnovi obsežnega pregleda empirične literature opravila Van der Welle in Van der Zwaan (2007).¹ Pri tem sta ocenila 90% interval VoLL za razvite države na 5-25 USD/kWh (oz. 4,6 – 22,8 EUR/kWh) ter za države v razvoju na 2-5 USD/kWh (oz. 1,8 - 4,6 EUR/kWh). Treba je poudariti, da so ocene večine avtorjev bližje spodnji meji intervala. Ocena torej ni simetrična.

¹ V literaturi zasledimo precej izračunov VoLL za posamezne države. Reichl et al. (2013) so ocenili VoLL za Avstrijo in ga razčlenili po sektorjih ter panogah. Ocene so raznolike ter se pri 48-urnem izpadu gibljejo na intervalu od 1,0 EUR/kWh (za rudarstvo) do 31,1 EUR/kWh (za gradbeništvo), pri 4-urnem izpadu pa ležijo med 1,9 ter 73,7 EUR/kWh. Podobne so ocene drugih avtorjev. Tako npr. Caves et al. v preglednem članku ocenjujejo, da VoLL za storitveni sektor znaša od 6,00 do 25,99 EUR/kWh, za industrijo pa od 1,52 do 26,86 EUR/kWh. Sullivan (1996) na osnovi ankete za velik izpad elektrike v ZDA oceni VoLL na 45,94 EUR/kWh za vsa podjetja ter na 7,62 za industrijska podjetja. Primerjava rezultatov več avtorjev kaže, da za industrijska podjetja leži VoLL na intervalu od 8,03 do 71,63 EUR/kWh, za trgovino pa med 10,20 ter 20,78 EUR/kWh. Yoshida in Matsuhashi (2013) s pomočjo ankete izračunata, da VoLL za Japonsko znaša 672 Yen/kWh oz. 5,17 EUR/kWh (ob tečaju 1 EUR=130 Yen). De Nooij et al. (2007) za Nizozemsko ocenijo VoLL na 6,94 EUR/kWh.

Van der Welle in Van der Zwaan raznolikost med ocenami za analizirana gospodarstva razlagata z naslednjimi faktorji:

- razlike med tipi odjemalcev (ocene VoLL po sektorjih ter industrijah se lahko zelo razlikujejo);
- razlike v ravni zanesljivosti dobave elektrike, kot jo ocenjujejo odjemalci v različnih državah;
- razlike v času izpada elektrike (ocene VoLL so odvisne od letnega časa, dneva v tednu ter časa izpada znotraj dneva);
- razlike v trajanju izpada (v industrijskem sektorju marginalni stroški padajo, tako da z dolžino trajanja izpada VoLL pade);
- razlike v obveščanju (pomembno je, ali so uporabniki vnaprej obveščeni o izpadu);
- razlike v razvitosti ter makroekonomskem okolju.

39

Študija Van der Welle-a in Van der Zwaan-a kaže, da z razvitostjo danega narodnega gospodarstva VoLL raste. Glede na to, da je Slovenija v fazi, ko se približuje razvitim gospodarstvom, je za dolgoročno pričakovano narodnogospodarsko izgubo zaradi izpada električne energije smiselno uporabiti ocene Van der Welle-a in Van der Zwaan-a za razvite države². Oceno lahko podamo v razponu. Po optimističnem scenariju bo izguba na kWh enaka spodnji meji ocene omenjene študije, po pesimističnem scenariju pa bo škoda zaradi nedobavljene kWh električne energije enaka zgornji meji ocene študije za razvite države. Po vzoru Reich let al. (2013) za primer Avstrije, smo tudi za primer Slovenije pri krajšem štiriurnem izpadu dobave električne energije upoštevali podatke za poletje (10. VII. 2013 od 12. do 16. ure), pri daljšem osemindeseturnem izpadu oskrbe s to dobrino pa podatke za zimo (10. I. 2013). V oceni upoštevamo - simuliramo obseg nedobavljene električne energije glede na dejansko porabo te dobrine v Sloveniji na izbrana dneva 2013. Dolgoročno bo ta izguba večja, saj se bo sčasoma povečal obseg porabljene in neobhodno potrebne električne energije. Rezultati tako izvedene ocene VoLL za Slovenijo so prikazani v Tabeli 1. Tu vidimo, da bi skupna izguba krajšega 4-urnega izpada električne energije znašala po optimističnem scenariju 29 mio EUR ter po pesimističnem scenariju 146 mio EUR. Za daljši, 48-urni izpad, pa bi se izguba gibala med 346 mio EUR pa do 1725 mio EUR.

---

² Upoštevamo devizni tečaj 1 evro 0 1.0985 dolarja (ECB 25. marca 2015)

Tabela 1

Škoda zaradi izpada dobave električne energije v Sloveniji

Kazalnik	Krajši izpad (4 ure)	Daljši izpad (48 ur)
Optimistični scenarij		
Voll	5\$/kWh = 4.55 €/kWh	5\$/kWh = 4.55 €/kWh
Povprečna izguba na uro izpada (mio €)	7.31	7.21
Količina nedobavljene elektrike (MWh)	6.405	75.810
Skupna izguba zaradi izpada dobave električne energije (mio €)	29.25	346.22
Pesimistični scenarij		
Voll	25\$/kWh = 22.76 €/kWh	25\$/kWh = 22.76 €/kWh
Povprečna izguba na uro izpada (mio €)	36.45	35.95
Količina nedobavljene elektrike (MWh)	6.405	75.810
Skupna izguba zaradi izpada dobave električne energije (mio €)	145.78	1725.44

40

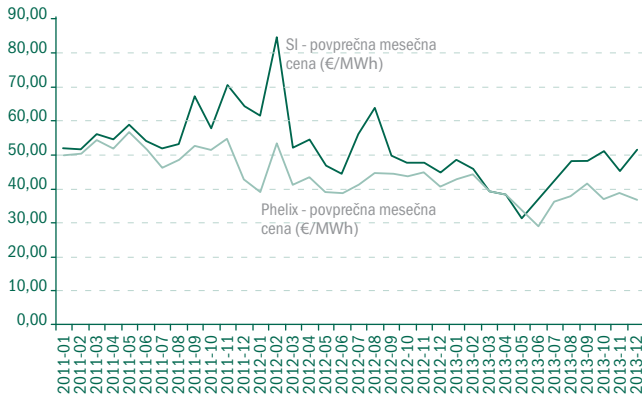
Slovenija bo v primeru propada domačih proizvajalcev električne energije ter zaprtja (razgradnje) elektrarn postala visoko energetske odvisna država. Ko bodo v EU in zlasti v Nemčiji prenehale subvencije za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, se bo nenadoma izkazalo, da v EU ni dovolj energetskih zmogljivosti in da je električna energija za končne uporabnike precej dražja od sedanje ravni cen, vezane na velik obseg subvencij. Ponudba elektrike ne bo več sledila povpraševanju in pojavili se bodo »električni mrki«. Če smo imeli od 2008 do 2015 v EU pojav t.i. bančnega nacionalizma (vsaka država je poskrbela za svoj bančni sistem), se bomo enkrat v prihodnjih letih zelo verjetno srečali z energetskim nacionalizmom. Občasne prekinitve dobave elektrike bodo najpogostejše in najdaljše v državah, ki ne bodo imele dovolj lastnih zmogljivosti za proizvodnjo električne energije.

4. Dinamika cen električne energije kot posledica obsežnih državnih pomoči za obnovljive vire energije

V tem poglavju analiziramo ceno električne energije na Slovenskem in v Nemčiji (pri cenah na debelo tudi v Avstriji) od vključno 2011 do vključno 2013. V letu 2011 se je namreč začelo obsežno subvencioniranje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov (v Nemčiji zlasti iz vetrnih elektrarn, pri nas pa iz sončnih elektrarn).

Slika 1
Povprečna mesečna cena električne energije na SPB in PHELIX (€/MWh)

41

Za Slovenijo smo upoštevali podatke za avkcijsko trgovanje za dan vnaprej na spletni strani »<http://www.bsp-southpool.com/rezultati-trgovanja-slovenija.html>«, medtem ko smo za primerjavo upoštevali podatke o ceni električne energije na nemškem (in avstrijskem) borznem trgu EEX (»<https://www.eex.com/en#/en>«). Za ceno električne energije v Nemčiji in Avstriji je primeren indeks PHELIX (Physical Electricity Index)³, ki se dnevno preračunava kot povprečna (in največja) cena električne energije pri trgovanju na borznem trgu EEX (European Energy Exchange) Spot Market in predstavlja referenčno ceno za električno energijo v Nemčiji, Avstriji in večjem delu centralne Evrope⁴. Za potrebe naše analize smo dnevne cene preračunali v mesečna oziroma polletna povprečja.

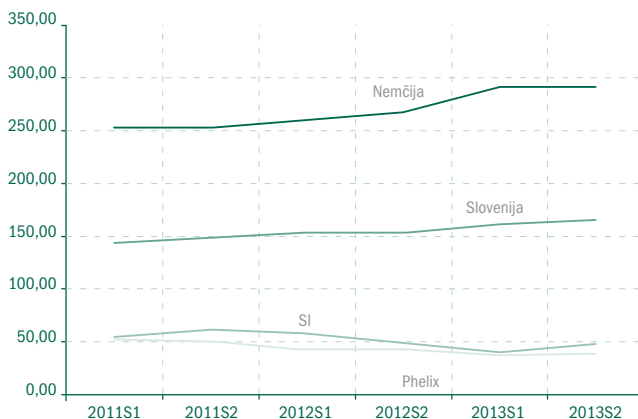
Na Sliki 1 vidimo, da so bile v opazovanem obdobju cene na slovenskem borznem trgu električne energije (SPB) v vseh mesecih, razen maja 2013, večje kot cene PHELIX. Največja razlika je nastopila v zimi 2011/2012, ko so slovenske cene v posameznem mesecu (ekstremen je bil februar 2012) tudi za 50% presegale primerljivo raven cen PHELIX. Šlo je za manjšo energetska krizo in nezmožnost, da bi se ji Slovenija izognila z nakupi na evropskem trgu električne energije na debelo. Takrat, ko smo bili v težavah, so bile cene električne energije za nas pol višje od siceršnjega tržnega povprečja. Na Sliki 2 tudi vidimo upadanje cene na debelo tako na nemško/avstrijskem trgu kot na slovenskem trgu električne energije. Na slovenskem trgu cene sicer precej bolj nihajo kot na nemško/avstrijskem trgu.

³ Več na: http://en.wikipedia.org/wiki/EPEX_SPOT

⁴ Več na: <http://www.risk.net/energy-risk/glossary/2041140/phelix>

Slika 2

Polletne povprečne cene električne energije za končne uporabnike z nazivno močjo med 2500 kWh in 5000 kWh z vključenimi vsemi davki in prispevki v Nemčiji in v Sloveniji, polletne cene PHELIX in na SPB od prvega polletja 2011 do drugega polletja 2013 (€/MWh)

42

Podatke o cenah električne energije za končnega porabnika (povprečno polletno) v državah članicah EU objavlja Eurostat⁵. Na Sliki 3 prikazujemo cene električne energije moči med 2500 kWh in 5000 kWh kot jih plačujejo končni porabniki te dobrine z vsemi davki in prispevki v Sloveniji in Nemčiji. Zajeto je obdobje od vključno prvega polletja 2011 do vključno drugega polletja 2013. Obenem so na Sliki 3 tudi preračunane polletne cene električne energije na SPB ter PHELIX. Na tej sliki vidimo velike razlike med ravni in spreminjanjem cen električne energije na debelo in za končnega porabnika. Na najnižji ravni so cene PHELIX, nekoliko večja je cena na SPB, cena za končnega uporabnika v Sloveniji je v povprečju 3-krat večja kot je cena na SPB, medtem ko je za končnega uporabnika v Nemčiji cena električne energije v povprečju preko 6-krat večja od vrednosti te dobrine na PHELIX. Iz razlike v ceni se med drugim zbirajo sredstva za subvencije v nemško elektrogospodarstvo. Na Sliki 3 lahko zopet opazimo upadanje cen na obeh borzah (EEX in SPB), medtem ko so se cene električne energije za končnega uporabnika tako v Sloveniji kot v Nemčiji povečale.

5 <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/energy/data/database>

Podatki prikazani na Sliki 2 nam, skupaj s podatki o prodanih količinah za enako obdobje, omogočajo izračun korelacijskih koeficientov med različnimi spremenljivkami. Tako je:

- povezava med količino in ceno električne energije na polletni ravni na obeh borzah zelo močna in negativna (-0,922 za PHELIX in -0,815 na SPB),
- povezava med povprečnimi polletnimi cenami PHELIX in povprečnimi polletnimi cenami električne energije na SPB je močna in pozitivna (korelacijski koeficient je 0,751),
- povezava med povprečnimi polletnimi cenami električne energije za končnega uporabnika v Nemčiji in Sloveniji je zelo močna in pozitivna (korelacijski koeficient je 0,932),
- povezava med povprečnimi polletnimi cenami električne energije na posameznem borznem trgu in za končnega uporabnika na istem trgu (v dani državi) je močna in (presenetljivo) negativna (korelacijski koeficient za polletne vrednosti PHELIX in polletne končne cene električne energije za nemškega končnega uporabnika je -0,891, na slovenskem trgu pa je -0,708).

Kolikšna ne razsežnost državnih pomoči oziroma intervencij v energetske sektor zaradi katerih so nastale takšne razmere kažejo podatki upravljavcev prenosnega omrežja (t.i. TSO – Transmission system operator) v Nemčiji⁶ in podatki slovenskega Borzena⁷. Leta 2014 so nemški porabniki električne energije za pomoč proizvodnji iz obnovljivih virov energije plačali 22.4 mrd €, kar je omogočilo 21.5 mrd € subvencij proizvajalcem iz obnovljivih virov električne energije, obenem pa je na računu, iz katerega upravljavci elektroenergetskega omrežja zbirajo sredstva v ta namen, nastal celo presežek. V letu 2013 so slovenski končni porabniki za obnovljive vire električne energije in za kogeneracijo plačali 131 mio €. Nemške subvencije obnovljivih virov so predstavljale 0.7% BDP, slovenske subvencije obnovljivih virov energije in kogeneracije pa 0.4% BDP v 2014.

Rast cen električne energije za končnega uporabnika in upadanje cen te dobrine na debelo pomeni, da trg proizvajalcem, sedanjim ter potencialnim, ne daje informacije o relativni redkosti električne energije. Obratno. Ponudniki dobivajo na trgu informacijo, da imamo v EU električne energije v izobilju in da bo tako tudi ostalo. Porabniki se morajo ob visokih in rastočih cenah električne energije sicer prilagajati, a njihovo varčevanje ne bo dovolj, da bi preprečili novo veliko nestabilnost na tem specifičnem in zelo pomembnem tržišču. Elastičnost povpraševanja po električni energiji je namreč toga, prilagoditev potrošnikov visokim cenam pa je in bo majhna. Pač pa se utegnejo distorziji (motnji) trga električne energije prilagoditi producenti, tako da bodo začeli eden za drugim opuščati⁸ proizvodnjo električne energije in zapuščati trg s to dobrino. Da bi se izognile takšnemu zapletu države v EU zadnja leta uvajajo poseben mehanizem spodbud tradicionalnim proizvajalcem električne energije.

6 <https://www.netztransparenz.de/de/EEG-Konten-Übersicht.htm>

7 <https://www.borzen.si/sl/Domov/menu2/Center-za-podporo-proizvodnji-zelene-energije/Porocila-podatki-Centra/Porocila>

8 Eni se bodo preusmerili, drugi bodo propadli ali pa bodo prevzeti in skrčeni na del prejšnjih zmogljivosti.

5. O »CRM« instrumentu in njegovi uporabi

Zaradi nestabilnosti trga električne energije se je v svetu uveljavil poseben mehanizem oziroma način regulacije trga s to dobrino, pri katerem so morali tisti, ki so želeli nastopati na trgu kot ponudniki električne energije v naravi (z razpoložljivimi kapacitetami za proizvodnjo električne energije) ali z denarjem poravnati neke vrste zavarovalnino za zagotavljanje dovolj velikih zmogljivosti ponudbe, tako da se tudi dolgoročno prepreči nastop »električnega mrka« (Fabjan D, 2007, str. 150 - 157). Za ta specifičen državni ukrep, regulacijo oziroma »mehanizem« se je sčasoma uveljavilo ime Capacity Remuneration Mechanism – CRM. Ti ukrepi se med seboj razlikujejo, za vse pa velja, da so jih države začele uporabljati po liberalizaciji in deregulaciji trga električne energije. Vzrok je bila inherentna nesposobnost tega trga, da bi se na njem vzpostavilo dolgoročno ravnotežje.

44

CRM kot posebna oblika regulacije trga električne energije obstaja že dovolj dolgo, da so raziskovalci trga električne energije izoblikovali tipologijo⁹, oziroma razvrstili različne oblike CRM v skupine s sorodnimi značilnostmi (enotne tipologije CRM sicer še ni) Kombinacija različnih pristopov daje naslednjo razvrstitev:

- **Samo energetske trg** (energy-only market) deluje brez CRM in predpostavlja v obdobju pomanjkanja električne energije zelo visoke cene te dobrine s katerimi lahko tudi proizvajalci z velikimi mejnimi stroški te stroške pokrijejo. Pričakovati je, da bo uvajanje pametnih števec povečalo elastičnost povpraševanja na ceno električne energije in zmanjšalo delovanje trga v skladu s cobweb teoremom. Teoretično je v takšni regulaciji trga električne energije še najmanj možnosti, da bi prišlo do presežnih zmogljivosti oziroma naslednih naložb. Ostaja pa verjetnost velikih družbenih stroškov v obdobju pomanjkanja električne energije. Slej ko prej, skratka na enem od cikličnih vrhov cen in nizkih ravni ponudbe, postane taka oblika regulacije trga električne energije v danem narodnem gospodarstvu nesprejemljiva.
- **Decentraliziran trg kapacitet včasih imenovan tudi obveza proizvodnih zmogljivosti** (decentralized capacity market – capacity obligations) dolgoročno stabilnost trga električne energije je zagotovljena s trgom prenosnih certifikatov zmogljivosti. Ponudniki električne energije te certifikate prodajajo, kupujejo pa jih drugi ponudniki električne energije, veliki potrošniki te dobrine in upravljavci omrežja. S tem si zagotovijo zadostne zmogljivosti ponudbe elektrike za pokrivanje potreb njihovih kupcev ali pa za pokrivanje lastnega povpraševanja v vseh primerih. Kadar prodane kapacitete za proizvodnjo električne energije potem niso na razpolago, sledi posebej predviden režim kazni.
- **Centraliziran trg kapacitet** (centralized capacity market) se odvija na avkcijah s katerimi posebno centralizirano telo na ravni danega narodnega gospodarstva v zameno za fiksno

⁹ Povzeto po: EURELECTRIC: »RES issue manager«, Draft 26/03/214, ACER, Capacity Remuneration Mechanisms and the Internal Market for Electricity, 30. July 2013 ter EUROPEAN COMMISSION, Commission Staff Working Document, Generation Adequacy in the Internal electricity market – Guidance on Public Interventions, Accompanying the document: Delivering the Internal Electricity Market and Making the Most of Public Intervention, Brussels, 5. 11. 2013.

plačilo (za zmogljivost proizvodnje elektrike v MW) zakupi ustrezno proizvodnjo, akumulacijo ali sposobnost prilagoditve povpraševanja, tako da je zagotovljena dolgoročno stabilna ponudba električne energije. Posamezni ponudniki električne energije lahko ponujajo tako kapacitete (v €/MW), kot z drugim delom svojih zmogljivosti tudi električno energijo (€/MWh). S tem ostajajo na trgu ali pa celo gradijo nove zmogljivosti. Tudi v tem primeru mora biti vzpostavljen mehanizem kazni, če ponudnik ne izpolni obveznosti potem, ko je prodal kapacitete. Stroške avkcije se porazdeli med potrošnike električne energije proporcionalno glede na velikost njihove porabe te dobrine.

- **Dražbe proizvodnih zmogljivosti** (full payment auctions with no energy price risk) so ex-ante torej vnaprej oblikovane cene rezervnih zmogljivosti brez tveganja cene na trgu električne energije. Režim je podoben trgovanju z opcijami na finančnem trgu, vpliva pa na nižje stroške kapitala pri gradnji novih zmogljivosti.
- **Strateške rezerve** (strategic reserve) določi neodvisen organ (regulator trga ali upravljavec omrežja) in jih opredeli kot količino proizvodnih zmogljivosti, ki jo potrebuje omrežje, da lahko zanesljivo obratuje. Te kapacitete nato nakupi vnaprej. Obenem določi tudi višino cene električne energije na trgu, pri kateri se bodo zakupljene zmogljivosti vključile v proizvodnjo te dobrine.
- **Plačilo proizvodnih zmogljivosti** (capacity payments) izvaja neodvisen organ (regulator trga ali upravljavec omrežja) tako, da pri različnih proizvajalcih ali velikih porabnikih električne energije najame določeno proizvodno zmogljivost (ali pa obvezo o znižanju porabe). Gre za bolj prilagodljiv način vzdrževanja potrebnih kapacitet kot pri metodi »strateških rezerv« kjer ima neodvisni organ običajno zakupljene celotne elektrarne.

45

Sredstva za financiranje CRM se zbirajo pri neodvisnem organu (organizatorju trga ali upravljavcu omrežja) na različne načine. Lahko so ti stroški preneseni na končne uporabnike direktno preko cene za uporabo elektroenergetskega omrežja, lahko se ti stroški najprej krijejo z obveznimi plačili udeležencev trga električne energije na debelo ter nato prenesejo na končne uporabnike (če ima ponudnik električne energije monopolen položaj, ki mu takšen »mark-up« ali »zidanje« cene omogoča), možno pa je, da se ti stroški krijejo iz znižanja dobičkov nastopajočih (proizvajalcev, veletrgovcev na strani ponudbe ali povpraševanja) na trgu električne energije ne debelo (takrat je struktura trga že takšna, da ne omogoča monopolnega ravnanja).¹⁰ Možen je sicer tudi alternativen pristop. V času »visokih cen« (lahko pa tudi konstantno) regulator del cene (prihodkov ustvarjenih ob tej ceni) električne energije na različnih ravneh njenega oblikovanja (zlasti pa cene na debelo) »rezervira« za čas »nenormalnih« pogojev na trgu, kot smo jim priča tudi zadnje obdobje (tržne cene na borzi bistveno pod povprečno lastno ceno proizvajalcev, zaradi izdatnega subvencioniranja določenih proizvajalcev) in tako akumulira nekakšno »zavarovalno rezervacijo« za čas, ko

¹⁰ Oddelek za energijo in klimatske spremembe pri Britanski vladi (DECC Department of Energy & Climate Change – UK Government, Electricity Market Reform – Capacity Market, October 2013) je stroške vzdrževanja stabilnih zmogljivosti v elektroenergetskem sistemu Velike Britanije ocenil na 0.9 do 2.6 milijarde funtov kaj je možno pokriti z okoli 2% podražitvijo te dobrine za potrošnike.

bi sicer morali glede na kratkoročne tržne signale ukiniti določene kapacitete, ki se sicer gradijo več let, v nekaterih primerih tudi celo desetletje.

46

CRM so različne države uvajale z manjšim ali večjim časovnim zamikom, v bistvu pa skupaj z deregulacijo trga električne energije. Čile ga je uvedel že 1982, Velika Britanija 1990, Belgija, Danska, Francija in Nemčija pa ga uvajajo v zadnjih dveh letih. Poleg inherentne nestabilnosti trga električne energije in specifične narave te dobrine, na uvajanje CRM v omenjenih državah vpliva tudi dodatno nihanje trga zaradi omenjenega masovnega subvencioniranja proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov, znižanje cene elektrike v trgovini na debelo ter pričakovan skok cen, skupaj z manjšo ponudbo, ko se bodo subvencije prenehale ali vsaj občutneje znižale.¹¹ V obliki strateških rezerv so CRM uvedle Finska, Norveška, Švedska in Rusija, v obliki plačila za proizvodne zmogljivosti imajo CRM v Čilu, Argentini, Veliki Britaniji (sedaj se transformira), Španiji, Portugalski, Irski, Grčiji in Italiji, v obliki centraliziranega ali decentraliziranega trga proizvodnih zmogljivosti si stabilno ponudbo električne energije zagotavljajo v SV delu ZDA, New Yorku, Kaliforniji, Kolumbiji in Braziliji.

Teoretično velja, da je potreba po delujočem CRM mehanizmu v nekem narodnem gospodarstvu majhna ali pa je sploh ni, kadar so tam že visoke cene električne energije v prodaji na debelo, kadar proizvajalci te dobrine pri tržnih cenah pokrivajo svoje stroške in lahko tudi sami vzdržujejo rezervne zmogljivosti, kadar ni CO2 kvot ali taks, kadar je elektroenergetski sistem v tem narodnem gospodarstvu močno povezan (t.i. »interkonekcija«) s sosednjimi elektroenergetskimi sistemi in kadar proizvodnja električne energije temelji pretežno na hidroelektrarnah. V Sloveniji ni izpolnjen nobeden od omenjenih pogojev.

Dolgoletna uporaba CRM v državah članicah EU, ki so trg električne energije liberalizirale in deregulirale pred Slovenijo, je omogočila dobro izdelano pravno osnovo za uvedbo CRM v EU in celo v sami Sloveniji. Na ravni Evropske unije deluje CRM kot inštrument stabilnosti na enotnem evropskem trgu. Služi torej kot podpora učinkovitosti tega trga. To je priznано tudi v pravnem okvirju Evropske unije.¹² Evropska komisija je izdala priporočilo kako uravnati CRM v državah članicah.¹³ V smernicah (guidelines) so opredeljeni postopki izvedbe CRM v državi članici. Najprej mora jasno opredeliti potencialno pomanjkanje proizvodnih zmogljivosti (capacity gap) ter pričakovano izgubo ob verjetnem izpadu dobave električne energije (VoLL), nato mora upoštevati delovanje enotnega evropskega

11 Euroelectric, RES Support Policy Reform (Task 2 + 3 of RES Issue Manager), 13. 5. 2014.

12 Direktiva 2005/89/EU (Electricity Security of Supply Directive) določa odgovornost države članice za zadostne zmogljivosti na njenem trgu električne energije. 8. člen Direktive 2009/72/EU (Electricity Directive) državam članicam nalaga posebne postopke v katerih zagotovijo zanesljivost oskrbe z električno energijo. 3. člen iste Direktive državam članicam nalaga, da je proces zagotavljanja zanesljive oskrbe z električno energijo jasno definiran, transparenten, nediskriminatoren in da ga je možno kontrolirati. 3. člen te Direktive tudi določa, da mora država članica ukrepe za zagotavljanje zanesljive oskrbe z električno energijo notificirati pri Komisiji.

13 Commission Staff Working Document, Generation Adequacy in the Internal Electricity Market – Guidance on Public Interventions, povezano z dokumentom: Delivering the Internal Electricity Market and Making the Most of Public Intervention (Brussels 5. 11. 2013)

trga električne energije, cilje klimatske politike EU, interakcije s sosednjimi državami članicami EU, možnost vplivanja na ravnotežje trga električne energije preko uravnavanja porabe in poglede deležnikov na tem trgu. Posebej je poudarjen pomen ustreznih podatkov. Stroški delovanja CRM morajo biti porazdeljeni na porabnike električne energije tako, da ni diskriminacije. Komisija posebej obravnava možno izvajanje CRM preko meja države članice. Pri tem poudarja izogibanje diskriminaciji, potrebo po zakupu rezervnih proizvodnih zmogljivosti skupaj s pravico do prenosa energije (interconnection rights) ter potrebo po gradnji dodatnih zmogljivosti v čezmejnem prenosu električne energije. Pri tem Komisija od držav članic, ki so v sosedstvu, terja sodelovanje že v zgodnji fazi načrtovanja CRM.

47

Ker je CRM postal standard pri gospodarjenju z električno energijo, je zanj vzpostavljena zakonska podlaga tudi v slovenskem pravnem redu. Energetski zakon (EZ-1)¹⁴ namreč v svojem 53. členu ministrstvu pristojnem za energijo ali po njegovem pooblastilu operaterju trga (to je pri nas Borzen) nalaga izvedbo razpisa za nove proizvodne zmogljivosti ali za izvedbo ukrepov učinkovite rabe energije, v kolikor obseg zmogljivosti za proizvodnjo električne energije skupaj z ukrepi za energetsko učinkovitost ne zagotavljata zanesljive oskrbe z elektriko. Domnevamo lahko, da bo, ko bo, Slovenija CRM uvedla v skladu z že obstoječo pozitivno zakonodajo, ta pa v bistvu predvideva javni razpis, ki si ga lahko, po predstavljeni tipologiji razlagamo kot centraliziran trg kapacitet (centralized capacity market). V skladu s 137 členom EZ-1 višino stroškov določi Javna agencija za energijo Republike Slovenije tako, da upošteva dejanske stroške teh storitev. Glede na razmere bi bili smiselno za poravnavo tega stroška zadolžiti veleprodajo električne energije. Preko te sedaj k nam priteka navidezno poceni visoko subvencionirana električna energija z evropskega trga te dobrine na debelo.

6. Sklepne ugotovitve

Zaradi nestabilnosti trga električne energije se je v svetu uveljavil poseben mehanizem oziroma način regulacije trga s to dobrino - »Capacity Remuneration Mechanism« (CRM) - pri katerem so morali tisti, ki so želeli nastopati na tem trgu kot ponudniki električne energije poravnati neke vrste zavarovalnino za zagotavljanje dovolj velikih zmogljivosti ponudbe, tako da se dolgoročno prepreči nastop »električnega mrka«.

48

1. V državah članicah EU je poleg inherentne nestabilnosti trga električne energije dodatno nihanje na trgu s to dobrino povzročilo masovno subvencioniranje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov, znižanje cene elektrike v trgovini na debelo ter pričakovan skok cen, skupaj z manjšo ponudbo, ko se bodo subvencije prenehale ali vsaj občutneje znižale. Opraviti imamo s tipično distorzijo trga.
2. Od leta 2011 dalje je povezava med dinamiko cen električne energije v trgovini na debelo in cen te dobrine za končnega porabnika. V Nemčiji je korelacijski koeficient -0.89, v Sloveniji pa -0.71. Če bo šlo tako naprej, bo trg električne energije slej ko prej razpadel.

Sredstva za financiranje CRM se v svetu zbirajo pri neodvisnem organu (regulatorju trga ali upravljavcu omrežja) na različne načine. Lahko so ti stroški preneseni na končne uporabnike direktno preko cene za uporabo elektroenergetskega omrežja, lahko se ti stroški najprej krijejo z obveznimi plačili udeležencev trga električne energije na debelo. V Sloveniji je pomembno, da se ti stroški pokrivajo tako, da ne bodo vodili v povečanje končne cene električne energije.

7. Literatura in viri

Caves, D.W., J.A. Herriges, R.J. Windle. 1990. *Customer Demand for Service Reliability. The Electric Power Industry: A Synthesis of the Outage Cost Literature. Bulletin of Economic Research* 42, 79-121.

De Nooij M., C. Koopmans in C. Bijvoet. 2007. *The Value of Supply Security. The Costs of Power Interruptions: Economic Input for Damage Reduction and Investment in Networks. Energy Economics* 29, 277-295.

Fabjan D. 2007. *Investicije energetske družbe v pogojih odprtega trga električne energije. Doktorska disertacija. Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta. December 2007, str. 83 – 100.*

Kaldor N. 1934. *A Classificatory Note on the Determination of Equilibrium. Review of Economic Studies. Vol II (February 1934). p. 122 -136.*

Košnjek, Zvone, Damijan Kopše, Andraž Kragelj, Janez Verdnik, David Batič in Bojan Kuzmič. 2011. *Analiza pripravljenosti na kompenzacijo oz. na dodatno plačilo uporabnikov omrežja zaradi slabše oz. boljše razpoložljivosti storitve distribucije električne energije. 10. Konferenca slovenskih elektroenergetikov, Ljubljana 2011.*

Reichl, Johannes, Michael Schmidthaler in Friedrich Schneider. 2013. *Power Outage Cost Evaluation: Reasoning, Methods and Application. Journal of Scientific Research and Reports* 2(1), 249-276.

Sullivan, M.J., T. Vardell, B.N. Suddeth in A. Vojdani. 1996. *Interruption Costs, Customer Satisfaction and Expectations for Service Reliability. IEEE Transactions on Power Systems* 11, 989-995.

Van der Welle, Adrian in Bob Van der Zwaan. 2007. *An Overview of Selected Studies on Value of Lost Load (VoLL). Energy Research Centre of the Netherlands (ECN), Working Paper.*

Yoshida, Yoshikuni in Ryuji Matsushashi. 2013. *Estimating Power Outage Costs Based on a Survey of Industrial Consumers. Electrical Engineering in Japan, 185(4), 25-32.*

ACER, *Capacity Remuneration Mechanisms and the Internal Market for Electricity*, 30. July 2013, 3 – 8.

DECC Department of Energy & Climate Change – UK Government, *Electricity Market Reform – Capacity Market, October 2013, 29, 32.*

EURELECTRIC, *RES Support Policy Reform (Task 2 + 3 of RES Issue Manager), 13. May. 2014, 6.*

EURELECTRIC, *RES Issue Manager, Draft 26. March 2014.*

EUROPEAN COMMISSION, *Commission Staff Working Document, Generation Adequacy in the Internal electricity market – Guidance on Public Interventions, Accompanying the document: Delivering the Internal Electricity Market and Making the Most of Public Intervention, Brussels, 5. 11. 2013.*

Economics and Statistics. 39. str. 312-320

Leto	Domače končno trošenje za blago in tržne storitve													
	Prebivalstvo				Investicije v osn. sredstva				Širša država				Skupno	
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast
2007	17205	7,8	0,73	9631	21,0	0,99	2212	6,7	1,16	29048	11,8	0,87	29048	11,8
2008	19243	8,8	0,00	10405	9,78	0,87	2526	14,18	1,35	32174	9,50	0,87	32174	9,50
2009	18852	-2,30	-2,78	8369	-22,11	-23,57	2512	-0,57	2,56	29732	-8,70	-9,29	29732	-8,70
2010	19578	0,74	3,64	7651	-9,69	-5,79	2512	-0,10	-1,79	29741	-2,24	-1,78	29741	-2,24
2011	20675	2,80	1,19	6694	-6,62	-0,96	2443	-2,77	-5,99	29812	0,07	-0,11	29812	0,07
2012	20452	-1,08	-0,43	6157	-8,03	-6,99	2363	-3,27	-4,63	28972	-2,82	-2,26	28972	-2,82
2013	19524	-1,76	2,62	6304	0,47	-0,76	2237	-5,32	-6,49	28066	-1,56	-2,54	28066	-1,56
2014	19417	0,61	1,07	7503	5,28	6,37	2230	-0,41	-1,21	29150	1,69	2,21	29150	1,69
2013/III	5003	-1,55		1590	-0,90		527	-4,00		7119	-1,59		7119	-1,59
10	1779	-0,19	0,57	605	15,71	2,05	173	-19,65	-1,63	2557	1,45	0,72	2557	1,45
11	1615	-0,15	0,34	596	10,22	1,73	183	-12,59	-1,06	2394	1,12	0,55	2394	1,12
12	1734	2,56	0,44	472	-8,70	-2,62	230	11,65	-1,23	2435	0,93	-0,40	2435	0,93
IV	5128	0,74		1673	5,85		586	-7,10		7386	1,17		7386	1,17
2014/1	1485	0,00	1,14	508	6,42	0,83	176	-10,66	-0,76	2169	0,44	0,89	2169	0,44
2	1358	1,07	0,16	557	5,21	1,29	184	18,30	2,26	2099	3,47	0,63	2099	3,47
3	1600	3,82	0,17	685	5,05	0,66	171	-17,27	-0,39	2455	2,34	0,28	2455	2,34
I	4442	1,68		1750	5,50		531	-5,06		6724	2,07		6724	2,07
4	1682	5,74	1,32	647	8,76	1,67	183	-7,36	-0,46	2511	5,41	1,26	2511	5,41
5	1600	-0,14	-0,39	630	6,60	-0,11	165	-14,90	-0,85	2396	0,33	-0,34	2396	0,33
6	1661	-1,78	-0,53	651	7,38	0,31	190	8,78	2,14	2501	1,21	-0,13	2501	1,21
II	4943	1,21		1928	7,58		538	-4,97		7409	2,30		7409	2,30
7	1710	4,15	0,15	675	11,73	0,84	207	4,53	2,97	2592	6,05	0,53	2592	6,05
8	1573	-4,18	-1,60	614	8,99	0,11	170	5,56	-1,05	2357	-0,38	-1,16	2357	-0,38
9	1687	1,51	-0,58	666	5,22	-0,26	169	1,02	2,09	2522	2,43	-0,29	2522	2,43
III	4970	0,50		1955	8,58		546	3,73		7471	2,73		7471	2,73
10	1746	-1,69	-0,66	676	1,74	0,76	180	3,79	-1,08	2602	-0,45	-0,36	2602	-0,45
11	1583	-1,73	-0,57	601	-8,88	-2,15	182	-0,39	-1,34	2366	-3,55	-1,05	2366	-3,55
12	1733	1,04	0,47	594	7,58	-1,61	253	9,40	3,35	2579	3,26	0,18	2579	3,26
IV	5062	-0,78		1871	-0,27		615	4,69		7547	-0,23		7547	-0,23

Leto	Izvoz Slovenije*			Izvoz Slovenije izven EU27**			Izvoz EU27**			Izvozne cene Slovenija**		Izvozne cene EU27**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2007	19387	15,7	0,85	6740	15,3	1237251	6,7	1237251	105,7	2,1	104,9	1,5	
2008	19724	1,74	-0,68	7407	9,90	1308960	5,4	1308960	109,3	3,4	108,0	2,9	
2009	16006	-18,85	-2,186	5773	-22,07	1090939	-16,6	1090939	107,3	-1,82	107,0	-0,84	
2010	18251	14,02	16,09	6359	10,16	1338504	22,63	1338504	110,3	2,75	112,7	5,27	
2011	20458	12,10	13,22	7255	13,87	1530880	13,47	1530880	117,6	6,57	117,7	4,45	
2012	20884	2,08	1,60	7827	7,89	1685277	10,09	1685277	124,2	2,90	124,7	4,80	
2013	21620	2,65	1,85	6447	3,02	1733123	2,97	1733123	107,2	-0,27	108,7	-0,88	
2014	23054	6,63	6,44	6704	3,99	1705004	-1,62	1705004	107,4	0,22	108,4	-0,24	
2013/III	5327	3,71		1585	-1,13	429946	1,05	429946	107,7	-0,25	108,1	-2,26	
10	1994	3,92	1,44	565	-1,67	153699	1,67	153699	106,9	-0,28	108,4	-1,36	
11	1870	-0,60	-0,27	544	-3,34	142288	-2,87	142288	108,1	2,37	108,4	-1,45	
12	1642	9,89	0,35	553	9,44	138204	4,12	138204	107,7	-0,09	108,5	-1,45	
IV	5506	4,00		1662	1,18	434191	0,88	434191	107,6	0,66	108,4	-1,42	
2014/1	1817	8,73	2,06	487	4,66	130449	-0,99	130449	107,5	1,80	107,6	-1,56	
2	1779	4,60	0,68	532	4,96	135816	1,01	135816	108,9	3,42	107,4	-1,47	
3	1993	5,17	-0,14	604	4,05	142783	-6,47	142783	106,9	-0,83	107,5	-1,47	
I	5588	6,12		1623	4,53	409047	-2,34	409047	107,8	1,44	107,5	-1,50	
4	1965	2,28	1,34	614	2,92	138958	-7,76	138958	108,9	0,93	107,1	-2,10	
5	1834	1,69	-0,85	520	-3,27	141035	-8,78	141035	107,2	-1,47	107,7	-1,01	
6	1946	8,42	-0,03	591	14,99	141701	-2,18	141701	104,8	0,00	108,6	-0,46	
II	5746	4,08		1725	4,66	421694	-6,32	421694	107,0	-0,19	107,8	-1,19	
7	2023	5,54	1,32	589	0,60	151479	-2,46	151479	108,5	1,02	108,8	1,02	
8	1545	1,75	-1,00	457	-0,95	123239	-7,71	123239	107,5	-2,27	109,0	0,65	
9	2153	13,83	2,02	586	9,07	150659	6,77	150659	110,0	4,07	109,4	0,92	
III	5722	7,40		1632	3,02	425377	-1,06	425377	108,7	0,90	109,1	0,86	
10	2162	8,41	1,58	600	6,27	157324	2,36	157324	108,0	1,03	109,7	1,20	
11	2010	7,49	0,11	543	-0,06	145709	2,40	145709	107,5	-0,56	109,2	0,74	
12	1827	11,24	1,98	581	4,95	145853	5,53	145853	103,1	-4,27	109,3	0,74	
IV	5999	8,94		1724	3,76	448885	3,38	448885	106,2	-1,27	109,4	0,89	
1	1816	-0,06	0,17	461	-5,34	127060	-2,60	127060	108,9	1,30	109,7	1,95	

* podatki SURS, ** podatki Eurostat

Leto	Uvoz Slovenije*			Uvoz Slovenije izven EU27**				Uvoz EU27**			Uvozne cene Slovenija**		Uvozne cene EU27**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks
2007	21236	16,0	0,87	6050,0	41,4	1422211	5,2	120,2	3,9	111,7	0,6			
2008	22648	6,65	-0,05	7240,0	19,7	1550276	8,12	128,0	6,8	121,8	8,7			
2009	16773	-25,94	-28,77	5527	-23,65	1198313	-22,70	117,8	-7,96	108,9	-10,53			
2010	19504	16,29	17,44	7292	31,94	1482947	23,70	128,0	8,65	123,8	13,65			
2011	21954	12,56	14,40	8250	13,06	1681150	11,40	138,7	8,33	137,2	10,80			
2012	22051	0,44	-0,51	8166	-1,02	1782930	6,05	141,1	4,58	146,5	6,26			
2013	22180	0,46	-0,64	7525	7,89	1683261	-6,39	108,3	-3,50	114,4	-3,65			
2014	22566	1,74	2,30	7896	4,92	1679925	-0,20	105,5	-2,63	111,4	-2,61			
2013/III	5336	0,12		1903	14,90	422610	-6,90	106,8	-6,75	114,2	-5,02			
10	2013	1,02	0,96	793	34,58	149584	-7,31	107,2	-3,34	113,2	-4,71			
11	1965	4,70	-0,01	653	7,26	139221	-6,86	105,5	-7,37	111,4	-5,35			
12	1739	3,19	-0,31	581	13,28	130038	-3,77	106,5	-6,08	112,2	-4,92			
IV	5717	2,93		2027	18,48	418843	-6,09	106,4	-5,62	112,3	-4,99			
2014/1	1782	-4,40	0,80	623	1,04	144065	-3,83	107,0	-2,90	113,0	-2,75			
2	1783	0,71	0,56	605	13,99	131107	-2,00	107,0	-2,64	113,3	-2,58			
3	1914	1,80	-0,94	641	5,86	138848	0,23	106,5	-4,05	112,8	-3,26			
I	5479	-0,64		1869	6,63	414020	-1,91	106,8	-3,20	113,0	-2,86			
4	1903	-0,29	1,11	673	0,22	138054	-3,24	106,1	-4,16	110,6	-4,66			
5	1917	-1,61	-0,03	719	15,55	140462	0,16	104,8	-3,94	110,9	-2,72			
6	1856	5,70	0,19	664	20,94	138943	1,57	105,1	-4,11	111,7	-2,02			
II	5676	1,13		2056	11,57	417459	-0,54	105,3	-4,07	111,1	-3,14			
7	1941	2,77	1,35	612	-5,44	150017	3,60	105,7	-0,94	111,1	-1,68			
8	1635	3,42	-0,54	612	1,32	132068	-3,00	106,6	-0,28	111,4	-2,54			
9	2000	7,19	1,16	747	14,69	148038	4,51	104,1	-2,53	111,8	-2,95			
III	5577	4,51		1971	3,60	430123	1,78	105,5	-1,25	111,4	-2,39			
10	2057	2,18	0,63	726	-8,52	149623	0,03	106,3	-0,84	111,9	-1,15			
11	2014	2,50	0,46	678	3,83	135213	-2,88	105,5	0,00	110,2	-1,08			
12	1764	1,43	-0,13	596	2,62	133488	2,65	101,2	-4,98	107,9	-3,83			
IV	5835	2,06		1999	-1,35	418324	-0,12	104,3	-1,94	110,0	-2,02			
1	1786	0,22	-0,98			137699	-4,42			106,4	-5,84			

* podatki SURS, ** podatki Eurostat

Leto	Gospodarska aktivnost in brezposelnost v EU													
	Industrijska produkcija EU27			Predelovalna dejavnost EU27			Gračbena aktivnost EU27			Trgovina na drobno EU27			Anketna stopnja brezposelnosti	
	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	EU 27	EU 15	Slovenija	
2007	111,61	3,3	113,04	3,9	111,27	3,7	107,73	3,5	107,73	3,5	7,1	7,4	4,9	
2008	109,13	-2,2	108,05	-4,4	103,33	-7,1	111,06	3,1	111,06	3,1	7,0	7,2	4,4	
2009	91,18	-16,2	91,31	-15,2	93,35	-9,6	107,76	-3,0	107,76	-3,0	8,9	9,0	6,0	
2010	97,38	6,5	97,93	7,3	88,85	-4,4	110,34	2,1	110,34	2,1	9,6	9,5	7,2	
2011	101,15	3,40	103,14	4,80	89,89	0,07	111,85	1,30	111,85	1,30	9,6	9,7	8,1	
2012	98,73	-2,1	100,59	-2,2	87,09	-5,9	113,96	1,1	113,96	1,1	10,5	10,6	8,9	
2013	100,32	3,6	101,69	1,1	92,27	5,9	102,89	-9,8	102,89	-9,8	10,9	11,1	10,2	
2014	101,43	1,06	103,77	2,05	94,22	2,93	104,76	1,80	104,76	1,80	10,2	11,6	9,7	
2013/III	97,25	-0,6	99,82	-0,6	93,88	0,2	102,35	1,2	102,35	1,2	10,6	11,6	9,4	
10	105,88	0,8	108,75	1,1	104,4	-0,8	105,13	0,7	105,13	0,7	10,6	11,9	9,6	
11	106,83	2,8	108,39	3,2	101,48	-1,3	106,14	2,6	106,14	2,6	10,7	12,0	9,6	
12	97,32	1,2	96,17	1,7	97,46	0,7	127,7	0,8	127,7	0,8	10,6	11,8	9,9	
IV	103,34	1,6	104,44	2,0	101,11	-0,5	112,99	1,4	112,99	1,4	10,6	11,9	9,7	
2014/1	97,29	2,0	96,16	3,3	77,54	5,7	97,36	1,8	97,36	1,8	11,0	12,4	10,9	
2	99,32	2,2	99,95	4,0	83,99	5,2	90,94	2,0	90,94	2,0	11,0	12,4	11,0	
3	108,46	0,5	110,86	2,4	94,63	6,7	101,49	1,4	101,49	1,4	10,8	12,1	10,5	
I	101,69	1,5	102,32	3,2	85,39	5,9	96,60	1,7	96,60	1,7	10,9	12,3	10,8	
4	100,89	2,4	103,73	3,7	94,34	7,4	102,53	3,1	102,53	3,1	10,4	11,8	9,7	
5	101,08	1,2	104,33	1,8	95,84	4,5	103,6	1,0	103,6	1,0	10,2	11,5	9,2	
6	103,88	0,8	108,31	1,3	100,24	0,8	104,36	1,7	104,36	1,7	9,9	11,0	9,0	
II	101,95	1,4	105,46	2,2	96,81	4,1	103,50	1,9	103,50	1,9	10,2	11,4	9,3	
7	101,97	1,7	105,91	2,7	95,53	1,1	105,78	0,6	105,78	0,6	9,7	11,0	9,3	
8	86,97	-0,2	88,57	0,5	84,59	1,7	103,02	2,1	103,02	2,1	9,7	10,9	9,3	
9	105,28	0,6	109,84	1,2	100,66	0,0	101,94	0,7	101,94	0,7	9,8	11,3	9,2	
III	98,07	0,8	101,44	1,5	93,59	0,9	103,58	1,1	103,58	1,1	9,7	11,1	9,3	
10	106,76	0,8	110,25	1,4	104,59	0,9	106,87	1,0	106,87	1,0	10,0	11,5	9,6	
11	106,69	-0,2	109,15	0,6	102,59	1,6	108,12	2,1	108,12	2,1	10,2	11,8	9,5	
12	98,59	1,0	98,14	1,7	96,07	-0,5	131,16	4,0	131,16	4,0	9,8	11,3	9,4	
IV	104,01	0,5	105,85	1,2	101,08	0,7	115,38	2,5	115,38	2,5	10,0	11,5	9,5	
2015/1	98,75	1,5	97,57	1,5	78,63	1,4	99,95	2,7	99,95	2,7	10,2	11,7	9,4	
2											10,3	11,9	9,4	

Leto	Poslovna klima EU28			Naročila, predelovalna dejavnost EU28			Naročila, gradbeništvo EU28			Trgovina na drobno pričakovanja EU28			Poslovni optimizem EU28	
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	EU 27	Slovenija
2008	-0,38	-1,67	-15,51	-18,47	-17,24	-45,33	-9,17	-3,58	-17,69	-10,09	-4,28			
2009	-2,55	-2,17	-53,00	-37,49	-45,33	-28,09	-28,09	-13,12	9,54	-26,53	-16,44			
2010	0,45	2,92	-24,36	28,65	-43,25	2,08	2,08	6,02	19,12	-5,13	21,40			
2011	0,60	0,16	-11,68	12,70	-40,31	4,12	4,12	-0,64	-6,85	-2,33	2,62			
2012	-0,70	-1,30	-24,07	-12,39	-41,17	-0,86	-0,86	-5,45	-4,81	-10,70	-8,37			
2013	-0,44	-0,20	-22,78	1,30	-39,82	1,35	1,35	-0,70	4,76	-7,63	3,08			
2014	0,24	0,68	-14,41	8,31	-35,16	4,43	4,43	9,15	9,78	-3,58	4,02			
2014/1	0,3	1,3	-16,5	13,7	-39,8	3,2	3,2	4,8	18,3	-2,9	9,4			
2	0,4	1,1	-14,5	11,9	-38,6	5,6	5,6	10,1	13,5	-0,5	7,7			
3	0,5	1,3	-13,6	14,2	-38,4	2,6	2,6	10,3	14,5	-0,1	7,9			
I	0,4	1,2	-14,9	13,3	-38,9	3,8	3,8	8,4	15,4	-1,2	8,3			
4	0,3	1,3	-12,2	17,8	-36,4	6,8	6,8	17,8	23,2	0,4	9,5			
5	0,4	1,1	-12,8	14,7	-37,1	3,5	3,5	14,4	15,5	-0,9	8,2			
6	0,2	0,9	-12,5	11,0	-35,6	3,5	3,5	9,7	11,6	-2,8	6,2			
II	0,3	1,1	-12,5	14,5	-36,4	4,6	4,6	14,0	16,8	-1,1	8,0			
7	0,2	0,7	-13,3	8,9	-32,4	6,2	6,2	7,2	8,3	-4,5	4,9			
8	0,2	0,5	-11,9	4,8	-32,1	5,4	5,4	8,4	3,0	-3,5	1,2			
9	0,0	0,2	-16,6	0,9	-30,2	2,9	2,9	4,1	-3,7	-4,8	-1,7			
III	0,1	0,5	-13,9	4,9	-31,6	4,8	4,8	6,6	2,5	-4,3	1,5			
10	0,1	0,1	-17,9	1,4	-32,3	6,7	6,7	6,3	0,6	-7,5	-1,3			
11	0,2	-0,1	-15,2	0,7	-34,7	3,3	3,3	8,9	8,0	-7,7	-1,8			
12	0,1	-0,2	-15,9	-0,3	-34,3	3,5	3,5	7,8	4,5	-8,2	-2,0			
IV	0,1	-0,1	-16,3	0,6	-33,8	4,5	4,5	7,7	4,4	-7,8	-1,7			
2015/1	0,2	-0,1	-15,3	1,2	-35,3	4,5	4,5	6,2	1,4	-4,0	-1,1			
2	0,1	-0,3	-13,7	0,8	-33,4	5,2	5,2	7,6	-2,5	-0,9	-0,4			
3	0,2	-0,3	-11,7	1,9	-33,9	4,5	4,5	15,5	5,2	0,2	0,3			
I	0,2	-0,2	-13,6	1,3	-34,2	4,7	4,7	9,8	1,4	-1,6	-0,4			

Leto	Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v Sloveniji													
	Gospodarska klima			Naročila, predelovalna dejavnost			Naročila, gradbeništvo			Trgovina na drobno prečakovanja			Poslovni optimizem	
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba
2007	13,4	31	8,3	3,8	13,0	19,4	40,9	4,8	11,6	1,8				
2008	2,2	-11,2	-19,3	-27,6	-6,5	-19,5	30,5	-10,4	-4,3	-15,9				
2009	-22,3	-25,5	-61,7	-42,4	-61,7	-55,2	0,0	-30,5	-22,9	-18,6				
2010	-8,8	12,9	-24,6	37,1	-68,8	-7,1	24,9	24,8	-0,9	22,0				
2011	-6,7	2,0	-15,5	7,0	-59,3	9,7	24,7	-1,8	-0,3	-0,1				
2012	-16,7	-10,0	-32,4	-16,9	-52,7	6,6	20,0	4,7	-10,9	-10,6				
2013	-13,4	3,3	-26,5	5,8	-32,5	20,2	24,0	4,0	-5,3	5,5				
2014	-2,17	11,25	-9,89	16,68	-15,08	17,47	30,49	6,48	2,05	7,42				
2014/1	-9	7,0	-23,5	19,4	-30,4	16,8	23,6	7,6	-2,4	8,6				
2	-8	7,0	-20,2	12,1	-34,7	22,6	33,8	24,6	3,6	7,5				
3	-6	7,0	-15,4	18,0	-30,1	25,6	36,7	-0,2	4,4	8,3				
I	-7,7	7,0	-19,7	16,5	-31,7	21,7	31,4	10,7	1,9	8,1				
4	-4	9,0	-15,1	15,0	-22,8	24,3	38,7	1,2	5,3	10,4				
5	3	16,0	-7,1	15,3	-8	27,0	36,5	4,3	6,2	8,4				
6	1	13,0	-3,2	18,9	-6,7	22,8	29,8	-3,9	4,9	9,1				
II	0,0	12,7	-8,5	16,4	-12,5	24,7	35,0	0,5	5,5	9,3				
7	2	15,0	1,6	28,3	-4,1	21,1	34,5	6,0	4,0	12,0				
8	0	11,0	-4,6	17,8	-7,6	11,6	8,7	-4,1	3,6	6,2				
9	1	11,0	-10,5	16,1	-4,9	11,7	30,7	1,5	3,3	3,7				
III	1,0	12,3	-4,5	22,1	-5,5	14,8	24,6	1,1	3,6	7,3				
10	1	15,0	0,8	20,1	-5,0	11,2	28,7	0,1	1,2	7,3				
11	-3	12,0	-7,4	13,2	-10,3	6,6	30,9	29,2	-4,6	3,6				
12	-4	12,0	-14,1	6,0	-16,3	8,3	33,3	11,4	-4,9	3,9				
IV	-2,0	13,0	-6,9	13,1	-10,5	8,7	31,0	13,6	-2,8	4,9				
2015/1	2	11,0	-18,7	4,8	-27,2	3,2	24,4	0,8	4,5	6,9				
2	5	13,0	-14,6	5,6	-31,8	2,9	36,8	3,0	8,3	4,7				
3	7	13,0	-2,0	13,4	-34,9	-4,8	54,6	17,9	12,3	7,9				
I	4,7	12,3	-11,8	7,9	-31,3	0,4	38,6	7,2	8,4	6,5				

Leto	Industrijska produkcija											
	Skupno			Rudarstvo			Predelovalna industrija			Oskrba (el., plin, voda)		
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast
2007	131,3	6,2	0,56	119,2	3,6	0,69	132,4	7,5	0,65	115,2	-11,1	-0,96
2008	129,1	-1,7	-0,06	117,3	-1,6	-0,32	130,2	-1,7	-0,03	116,2	0,9	0,00
2009	107,6	-16,7	-1,64	113,7	-3,1	-0,29	107,1	-17,7	-1,77	107,5	-7,5	-0,64
2010	115,3	7,1	0,78	127,5	12,1	1,00	115,3	7,6	0,84	107,8	0,3	-0,06
2011	104,4	-9,5	-0,4	118,7	-7,7	-0,73	105,1	2,7	-0,45	89,1	4,6	0,09
2012	104,1	0,0	-0,15	110,7	-6,6	-0,86	103,6	-1,0	-0,19	98,7	10,0	0,69
2013	99,6	-4,3	0,31	88,2	-10,4	0,82	97,6	-5,8	0,35	120,1	21,6	0,26
2014	101,5	2,1	0,48	83,4	-0,09	-2,26	101,4	4,2	0,53	103,3	-13,9	-1,09
2013/III	96,8	-0,6		89,8	-5,7		94,9	-0,9		116,4	3,2	
10	108,1	-0,8	0,85	97,9	-8,0	1,30	106,4	-1,5	0,85	124,9	5,1	1,21
11	104	0,5	-0,42	101	6,0	0,26	102,2	0,6	-0,38	120,8	-1,3	-1,37
12	93	8,0	0,02	111,6	74,1	9,94	88,3	7,9	-0,18	134,8	4,2	-0,71
IV	101,7	2,2		103,5	16,8		99,0	1,9		126,8	2,7	
2014/1	95,4	-1,0	1,08	86,8	30,3	6,83	94,4	1,4	1,08	104,8	-21,6	-4,74
2	95,4	-2,2	0,70	74,4	0,1	2,31	94,9	0,1	0,97	102,4	-19,4	-5,01
3	106,3	2,9	0,08	63,6	-26,6	-4,4	106,7	5,4	0,07	108,3	-13,8	-2,30
I	99,0	0,0		74,9	-1,2		98,7	2,4		105,2	-18,3	
4	103,2	1,5	1,74	138,4	73,2	11,27	102,6	1,5	1,33	99,1	-9,8	-1,33
5	101,5	0,5	-0,08	93	18,0	0,60	101,3	0,5	-0,42	101,6	-4,8	-0,18
6	105,8	6,4	0,57	82,2	9,3	-3,25	107,1	8,7	0,59	94,3	-15,4	-1,3
II	103,5	2,8		104,5	34,1		103,7	3,5		98,3	-10,1	
7	107	5,6	1,69	74,9	-20,1	-7,05	107,1	7,4	1,8	110	-6,1	2,19
8	83,2	-1,3	-1,16	67,9	-27,4	-9,03	81,9	1,4	-0,97	98,1	-15,8	-0,08
9	108,8	5,1	0,27	93,3	19,6	-4,72	109,6	6,8	0,41	100,4	-13,1	0,94
III	99,7	3,4		78,7	-11,0		99,5	5,5		102,8	-11,6	
10	110,4	2,9	0,39	94,6	-3,4	-5,26	111	5,1	0,46	104,7	-16,2	0,18
11	104,6	1,5	-0,46	77,2	-23,6	-7,91	104,9	3,7	-0,39	104,2	-13,7	-0,96
12	96,3	3,5	0,95	55,1	-50,6	-6,53	95,3	8,2	1,43	111,7	-18,2	-0,53
IV	103,8	2,6		75,6	-26,9		103,7	5,5		106,9	-16,1	
2015/1	101,8	6,7	1,05	74,3	-14,4	2,24	100,5	6,5	0,72	115,5	10,2	0,60

Gradbeništvo in turizem

Leto	Gradbeništvo			Nočitve domačih gostov			Nočitve tujih gostov			Skupaj nočitve		
	tisoč ur	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast
2007	39383	10,9	0,80	3394	4,9	0,46	4867	8,4	0,74	8261	6,9	0,62
2008	43591	10,7	0,86	3543	4,4	0,39	4809	-1,2	-0,08	8352	1,1	0,11
2009	41929	-3,0	-0,92	3777	4,8	0,12	4526	-7,0	-0,42	8303	-2,0	-0,20
2010	36901	-12,0	-1,01	3848	-4,2	-0,35	4923	0,7	0,03	8772	-1,5	-0,13
2011	31765	-13,9	-0,91	3867	0,5	0,21	5373	9,1	0,67	9240	5,3	0,47
2012	28965	-8,8	-1,07	3679	-4,9	-0,58	5678	5,7	0,70	9355	1,2	0,16
2013	27521	-5,0	0,04	3554	-3,4	-0,06	5833	2,7	0,02	9387	0,3	0,01
2014	27835	1,1	0,21	3430	-2,7	-0,15	5914	2,4	0,13	9344	0,3	-0,02
2013/III	7720	-1,6		1276	-2,4		2724	5,6		4000	2,9	
10	2426	-1,2	1,29	250	4,3	0,88	384	3,8	-0,49	634	4,0	0,10
11	2434	-4,7	-0,66	209	-2,3	0,18	265	-4,0	2,18	475	-3,2	0,99
12	2162	2,8	-0,23	230	-0,9	1,29	255	1,1	-0,48	485	0,1	-0,06
IV	7022	-1,3		690	0,5		905	0,7		1594	0,6	
2014/I	1694	-0,7	0,61	201	-6,9	-1,7	313	4,3	-3,4	515	-0,4	-2,83
2	1817	-1,3	-0,45	302	-5,7	-0,28	221	-0,2	-1,73	523	-3,4	-1,75
3	2185	-0,2	-0,59	260	2,4	0,55	285	-5,8	-1,38	545	-2,1	-0,87
I	5695	-0,7		764	-3,4		820	-0,6		1583	-2,0	
4	2287	1,7	0,44	217	-3,6	-1,61	387	15,5	-0,71	603	7,8	-1,13
5	2422	-0,7	-0,20	257	1,0	1,8	468	-4,9	1,16	725	-2,9	1,47
6	2495	5,9	0,36	315	-1,3	-0,88	598	8,3	1,59	913	4,8	0,79
II	7204	2,3		788	-1,2		1454	5,3		2242	2,9	
7	2696	0,8	1,23	449	-7,7	-1,1	931	-3,8	0,49	1380	-5,1	0,11
8	2460	-2,5	-0,90	483	-8,7	-1,93	1163	2,1	1,74	1646	-1,3	0,75
9	2633	4,5	1,24	246	-5,8	-1,57	591	-4,2	0,18	837	-4,7	-0,11
III	7789	0,9		1177	-7,7		2685	-1,4		3862	-3,4	
10	2470	1,8	0,77	271	8,2	3,47	401	4,5	0,9	672	6,0	1,92
11	2407	-1,1	-1,07	208	-0,7	0,59	264	-0,7	0,16	471	-0,7	0,06
12	2270	5,0	1,02	222	-3,6	0,81	291	13,9	2,52	512	5,6	1,39
IV	7147	1,8		700	1,6		955	5,6		1656	3,9	
2015/I	1666	-1,6	-0,45	221	9,6	1,56	326	4,0	-0,41	547	6,2	0,20

Leto	Zaposlenost										Skupaj	
	Zaposlene osebe			Samozaposlene osebe			Iskalci zaposlitve			aktivno prebivalstvo	letni porast	
	letni porast	pri samoz. osebah	letni porast	podjetniki in poklici	letni porast	število	letni porast	število	letni porast	aktivno prebivalstvo	letni porast	
2007	3,1	69933	5,1	53303	3,5	71336	-16,9	925334	1,6	925334	1,6	
2008	3,1	72300	3,4	55442	4,0	63216	-11,4	942473	1,9	942473	1,9	
2009	-2,5	67937	-6,0	58507	5,5	86353	3,71	944524	0,2	944524	0,2	
2010	-2,0	61461	-9,5	59824	2,2	100504	16,4	935543	-1,0	935543	-1,0	
2011	-2,0	57238	-7,0	61258	2,0	110692	10,0	934658	0,0	934658	0,0	
2012	-1,4	54491	-4,8	60823	-0,7	110183	-0,5	920184	-1,5	920184	-1,5	
2013	-2,2	51139	-6,1	61395	0,9	119827	8,8	913423	-0,7	913423	-0,7	
2014	0,8	50482	-1,3	64351	4,8	120109	0,2	917901	0,5	917901	0,5	
2013/4	-3,1	51137	-7,5	60799	-0,6	121332	11,2	914337	-1,3	914337	-1,3	
5	-2,8	51547	-7,0	60885	-0,1	118576	11,0	913978	-1,1	913978	-1,1	
6	-2,5	51756	-6,5	60713	0,0	116603	10,4	913064	-0,9	913064	-0,9	
7	-2,2	51779	-5,8	61259	1,4	117143	9,6	911502	-0,6	911502	-0,6	
8	-2,1	51586	-5,7	61329	1,8	116600	9,9	909844	-0,5	909844	-0,5	
9	-1,8	51864	-5,2	61701	2,2	114669	8,8	910192	-0,4	910192	-0,4	
10	-1,4	52030	-4,6	62525	3,0	118721	7,1	916685	-0,1	916685	-0,1	
11	-1,2	51689	-4,1	63026	3,7	119313	7,0	917545	0,1	917545	0,1	
12	-0,5	49565	-4,0	63269	5,0	124015	5,0	915338	0,5	915338	0,5	
2014/1	-0,3	48456	-3,6	63191	4,8	129843	4,5	911404	-0,2	911404	-0,2	
2	-0,2	48161	-3,7	63376	5,0	129764	4,6	913040	0,0	913040	0,0	
3	0,2	49096	-2,7	63680	5,2	126730	3,3	914384	0,2	914384	0,2	
4	0,6	49814	-2,6	63916	5,1	123636	1,9	920237	0,6	920237	0,6	
5	0,7	50424	-2,2	64124	5,3	119670	0,9	919754	0,6	919754	0,6	
6	0,8	50958	-1,5	64190	5,7	117352	0,6	919441	0,7	919441	0,7	
7	0,9	51035	-1,4	64206	4,8	116199	-0,8	918034	0,7	918034	0,7	
8	1,0	51292	-0,6	64360	4,9	114784	-1,6	916508	0,7	916508	0,7	
9	1,2	51715	-0,3	64824	5,1	112560	-1,8	918083	0,9	918083	0,9	
10	1,4	52274	0,5	65389	4,6	115901	-2,4	922325	0,6	922325	0,6	
11	1,4	52183	1,0	65538	4,0	115411	-3,3	922188	0,5	922188	0,5	
12	1,4	50387	1,7	65421	3,4	119458	-3,7	919416	0,4	919416	0,4	
2015/1	1,4	49117	1,4	65694	4,0	124279	-4,3	918533	0,8	918533	0,8	
2						122552	-5,6					

Leto	Cene življenjskih potrebščin																	
	Življenjske potrebščine				Osnovna inflacija				Blago				Storitve				Goriva	
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast		
2007	106,39	3,6	0,43	105,07	3,5	0,37	105,29	3,2	108,45	5,8	112,10	3,4						
2008	112,33	5,7	0,28	110,19	5,1	0,37	111,28	5,7	114,26	5,3	122,64	9,5						
2009	113,12	0,72	0,06	112,40	1,90	0,05	110,85	-0,37	117,96	3,24	117,13	-4,02						
2010	115,20	1,80	0,17	112,58	0,15	0,02	113,73	2,60	119,34	1,18	133,46	14,01						
2011	117,29	1,81	0,19	113,47	0,79	0,12	117,29	3,12	119,37	0,03	145,09	8,84						
2012	120,34	2,60	0,22	115,36	1,67	0,17	121,36	3,46	121,21	1,55	158,19	8,96						
2013	122,45	1,77	0,09	117,14	1,55	0,08	123,48	1,76	123,93	2,24	161,06	1,86						
2014	122,70	0,20	-0,01	118,15	0,83	0,03	122,17	-0,42	123,75	1,62	159,54	-1,39						
2014/1	121,36	0,8	-0,12	116,50	1,1	0,24	120,97	0,4	122,09	1,8	159,89	1,1						
2	121,48	0,1	-0,11	116,73	1,0	0,20	121,11	0,6	122,17	1,7	159,12	-3,4						
3	122,44	0,6	-0,13	117,84	1,4	0,16	122,39	-0,1	122,42	2,0	159,34	-3,0						
I	121,76	0,5	-	117,02	1,2	-	121,49	-0,1	122,23	-	159,45	-						
4	123,05	0,4	-0,18	118,23	1,1	-0,12	123,02	-0,3	122,98	2,0	159,85	-1,7						
5	123,78	0,7	-0,01	118,92	1,3	0,04	123,86	0,1	123,49	2,1	160,75	0,6						
6	123,92	0,8	0,11	119,13	1,4	0,04	123,53	0,1	124,67	2,2	161,52	0,9						
II	123,58	0,6	-	118,76	1,3	-	123,47	0,0	123,71	-	160,71	-						
7	122,56	0,0	0,24	117,81	0,4	0,04	120,88	-0,6	126,16	1,3	161,94	-0,3						
8	122,56	-0,3	0,20	118,17	0,6	0,06	120,63	-0,9	126,71	1,0	159,99	-2,0						
9	122,88	-0,3	0,00	118,46	0,4	-0,08	122,06	-0,9	124,55	1,0	159,24	-2,6						
III	122,67	-0,2	-	118,15	0,5	-	121,19	-0,8	125,81	1,1	160,39	-1,7						
10	123,17	-0,1	-0,05	118,72	0,2	-0,05	122,78	-0,8	123,92	1,3	159,32	-1,1						
11	122,89	-0,3	-0,05	118,79	0,2	-0,05	123,17	-0,5	122,16	0,4	158,65	-1,0						
12	122,32	0,2	-0,04	118,48	0,8	-0,10	121,64	-1,0	123,69	2,8	154,82	-4,1						
IV	122,79	-0,1	-	118,66	0,4	-	122,53	-0,8	123,26	1,5	157,60	-2,1						
2015/1	120,75	-0,5	-0,07	117,43	0,8	0,01	119,16	-1,5	124,14	1,7	148,27	-7,3						
/2	121,02	-0,4	-0,12	117,57	0,7	0,14	119,25	-1,5	124,83	2,2	148,06	-7,0						

Leto	Hamonizirani indeksi cen v Sloveniji (podatki Eurostata)													
	Skupni indeksi			Blago			Storitve			Osnovna inflacija			Energijska	
	indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast
2007	106,39	3,76		105,31	3,19		108,56	4,87		105,07	3,47		112,10	3,36
2008	112,28	5,53		111,28	5,66		114,26	5,25		110,32	4,99		122,64	9,40
2009	113,25	0,86		110,85	-0,40		117,96	3,23		112,40	1,88		117,13	-4,38
2010	115,62	2,09		113,73	2,60		119,33	1,16		112,58	0,16		133,46	13,94
2011	118,03	2,09		117,29	3,13		119,37	0,00		113,47	0,79		145,19	8,88
2012	121,35	2,81		121,36	3,47		121,21	1,54		115,36	1,66		158,19	8,95
2013	123,68	1,92		123,47	1,74		123,93	2,24		117,14	1,54		161,05	1,81
2014	124,14	0,32		122,96	-0,49		126,30	1,78		118,30	0,86		158,79	-1,60
2013/7	123,74	2,79		122,53	2,48		125,88	3,32		116,95	1,94		161,50	4,26
/8	124,02	2,23		122,63	1,70		126,53	3,21		117,45	2,16		162,54	0,70
/9	124,51	1,41		124,10	1,07		125,15	2,21		117,98	1,74		162,85	-1,69
/10	124,45	1,14		124,20	0,36		124,77	2,58		118,48	1,52		159,85	-1,80
/11	124,29	1,21		124,27	0,82		124,18	1,93		118,51	1,23		158,84	0,26
/12	123,62	0,89		123,63	0,55		123,47	1,34		117,50	0,47		160,23	1,38
2014/1	122,93	0,89		122,04	0,38		124,42	1,74		116,50	1,05		159,14	0,12
/2	122,89	0,16		121,89	-0,74		124,58	1,82		116,73	0,96		158,27	-3,75
/3	123,81	0,62		123,12	-0,18		124,93	2,08		117,84	1,42		158,62	-3,10
/4	124,37	0,49		123,70	-0,35		125,45	2,07		118,23	1,08		159,27	-1,62
/5	125,28	0,97		124,67	0,25		126,23	2,29		118,92	1,34		160,44	1,14
/6	125,36	0,99		124,43	0,22		126,94	2,41		119,13	1,40		161,16	1,21
/7	124,11	0,30		122,01	-0,04		127,82	1,54		117,81	0,73		161,66	-0,05
/8	124,03	0,00		121,62	-0,82		128,29	1,39		118,17	0,61		159,31	-1,99
/9	124,39	-0,10		122,91	-0,96		126,95	1,43		118,46	0,42		158,39	-2,74
/10	124,53	0,06		123,41	-0,64		126,43	1,33		118,72	0,20		158,48	-0,85
/11	124,38	0,07		123,69	-0,47		125,51	1,07		118,79	0,23		157,73	-0,96
/12	123,54	-0,01		122,01	-1,32		126,19	2,20		118,48	0,83		153,37	-4,29
2015/1	122,06	-0,71		119,57	-2,03		126,48	1,65		117,43	0,79		145,98	-8,27
/2	122,26	-0,52		119,58	-1,90		127,02	1,95		117,57	0,72		145,88	-7,83

Leto	Harmonizirani indeksi cen v evro območju													
	Skupni indeksi			Blago			Storitve			Osnovna inflacija			Energija	
	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast
2007	104,4	2,1	104,2	1,9	104,5	2,5	103,6	2,0	110,5	2,6				
2008	107,8	3,4	107,2	4,0	107,2	2,5	106,1	2,5	116,6	11,6				
2009	108,1	1,0	107,3	-0,9	109,4	2,0	107,6	1,4	112,2	-8,7				
2010	109,8	1,5	109,1	1,6	110,8	1,3	108,6	0,9	120,3	7,2				
2011	112,8	2,7	112,8	3,4	112,8	1,8	110,5	1,7	134,4	11,9				
2012	115,6	2,5	116,2	3,0	114,8	1,8	112,5	1,8	144,9	7,9				
2013	117,2	1,4	117,8	1,4	116,5	1,5	114,0	1,3	145,9	0,7				
2014	117,6	0,35	117,6	-0,19	117,9	1,22	114,9	0,84	143,1	-1,84				
2013/7	116,99	1,55	116,65	1,73	117,55	1,36	113,65	1,34	145,64	1,43				
/8	117,14	1,28	116,57	1,18	117,88	1,45	113,86	1,35	146,33	-0,06				
/9	117,71	0,58	118,43	0,77	116,79	1,39	114,54	1,25	147,26	-1,11				
/10	117,56	0,68	118,45	0,38	116,43	1,13	114,61	1,06	145,42	-1,90				
/11	117,47	0,85	118,29	0,44	116,38	1,44	114,61	1,15	144,05	-1,11				
/12	117,88	0,85	118,48	0,76	117,07	0,98	114,88	0,90	144,86	-0,02				
2014/1	115,57	-0,00	116,51	0,07	116,60	1,15	113,32	0,97	144,84	-1,40				
/2	116,92	0,70	116,70	0,23	117,19	1,28	113,77	1,11	144,92	-2,49				
/3	118,02	0,42	118,45	-0,01	117,42	1,15	115,10	0,85	144,42	-2,21				
/4	118,20	0,66	118,65	0,05	117,58	1,60	115,33	1,06	144,30	-1,82				
/5	118,07	0,49	118,57	0,04	117,38	1,12	115,22	0,80	144,20	1,14				
/6	118,20	0,50	118,38	-0,01	117,93	1,28	115,36	0,85	144,53	0,09				
/7	117,43	0,37	116,20	-0,04	119,02	1,25	114,58	0,82	144,19	-0,01				
/8	117,57	0,34	116,18	-0,34	119,37	1,20	114,89	0,90	143,39	-2,00				
/9	118,08	0,28	118,04	-0,33	118,10	0,99	115,40	0,75	143,64	-2,46				
/10	118,01	0,38	118,10	-0,29	117,86	1,22	115,41	0,70	142,33	-2,12				
/11	117,80	0,28	117,86	-0,37	117,68	1,11	115,33	0,63	140,37	-2,56				
/12	117,69	-0,17	117,03	-1,22	118,52	1,24	115,66	0,68	135,75	-6,29				
2015/1	115,85	0,24	114,57	-1,67	117,77	0,43	113,92	0,53	131,43	-9,25				
/2	116,59	-0,03	115,08	-1,39	118,55	1,16	114,47	0,61	133,48	-7,90				
/3	117,92	-0,09			118,62	1,02			136,02	-5,82				

Leto	Industrijske cene											
	Skupaj			Oprema			Repromaterial			Živiljske potreščine		
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast
2007	108,00	5,6	0,53	101	0,9	0,01	111,55	7,6	0,65	104,78	3,2	0,39
2008	114,03	5,6	0,38	104,72	3,6	0,50	117,98	5,8	0,32	110,67	5,6	0,39
2009	113,58	-0,4	-0,16	102,96	-1,6	-0,43	116,68	-1,1	-0,17	110,25	-0,4	-0,15
2010	115,90	2,0	0,17	102,58	-0,4	-0,03	120,07	2,9	0,25	111,36	1,0	0,08
2011	120,28	3,78	0,24	103,19	0,59	0,05	126,30	5,20	0,29	114,12	2,5	0,19
2012	121,50	1,01	0,10	104,14	0,93	0,04	127,30	0,79	0,08	115,71	1,40	0,16
2013	121,86	0,30	-0,04	103,96	-0,17	0,01	127,33	0,03	-0,09	116,80	0,94	0,01
2014	120,55	-1,07	-0,08	103,65	-0,30	-0,02	125,01	-1,82	-0,14	116,31	-0,41	-0,10
2014/1	121,36	-0,3	-0,04	103,65	-0,5	0,08	126,47	-0,9	-0,05	116,81	0,7	-0,01
2	120,42	-1,1	-0,29	103,34	-0,3	-0,22	124,63	-2,1	-0,27	116,63	0,1	-0,01
3	120,37	-1,5	-0,36	103,21	-0,7	-0,33	124,51	-2,8	-0,35	116,63	0,2	-0,02
I	120,72	-1,0	-	103,40	-0,5	-	125,20	-1,9	-	116,69	0,3	-
4	120,26	-1,5	-0,37	103,18	-0,9	-0,21	124,52	-2,6	-0,37	116,38	-0,3	-0,20
5	120,23	-1,5	-0,35	103,32	-0,8	-0,31	124,51	-2,3	-0,34	116,26	-0,7	-0,27
6	120,49	-1,2	-0,33	103,30	-0,7	-0,16	124,70	-2,2	-0,31	116,72	-0,1	-0,11
II	120,33	-1,4	-	103,27	-0,8	-	124,57	-2,3	-	116,45	-0,4	-
7	120,55	-1,0	-0,04	103,90	-0,3	0,11	124,86	-1,8	-0,21	116,40	-0,3	-0,17
8	120,51	-1,2	0,06	103,87	-0,2	0,17	124,99	-1,8	-0,13	116,11	-0,9	-0,12
9	120,66	-1,1	0,13	104,00	0,0	0,21	125,37	-1,5	-0,04	115,90	-1,0	-0,12
III	120,57	-1,1	-	103,92	-0,2	-	125,07	-1,7	-	116,13	-0,8	-
10	120,63	-1,0	0,18	103,93	0,0	0,15	125,28	-1,4	0,01	115,96	-0,9	-0,10
11	120,54	-0,9	0,25	103,98	0,3	0,20	125,06	-1,4	0,10	116,04	-0,8	-0,05
12	120,62	-0,6	0,21	104,15	0,5	0,12	125,24	-1,0	0,24	115,91	-0,8	-0,06
IV	120,60	-0,8	-	104,02	0,3	-	125,19	-1,3	-	115,97	-0,8	-
2015/1	120,64	-0,6	0,23	104,09	0,4	0,14	125,03	-1,1	0,14	116,27	-0,5	0,06
2	119,98	-0,4	0,02	103,84	0,5	0,08	124,16	-0,4	0,03	115,72	-0,8	-0,01

Leto	Povprečne plače															
	Skupaj bruto				Skupaj neto				Število plačanih ur				BITO plača za plačano uro			
	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	št. ur	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	
2007	1284,20	5,9	0,53	834,17	7,9	0,64	170	0	-0,02	755	5,7	0,54	755	5,7	0,54	
2008	1391,14	8,3	0,67	899,65	7,8	0,63	170	0,0	0,0	819	8,5	0,56	819	8,5	0,56	
2009	1439,26	3,5	0,11	930,16	3,4	0,12	168	-1,2	-1,2	858	4,9	0,59	858	4,9	0,59	
2010	1494,89	3,9	0,31	966,69	3,9	0,33	168	0,3	0,0	887	3,5	0,16	887	3,5	0,16	
2011	1524,56	2,0	0,09	987,34	2,2	0,10	167	-0,7	-0,7	908	2,3	0,02	908	2,3	0,02	
2012	1526,26	0,1	-0,09	991,47	0,4	-0,05	168	0,6	0,6	908	0,1	0,04	908	0,1	0,04	
2013	1523,14	-0,2	0,06	996,98	0,6	0,11	168	0,0	0,0	908	0,0	-0,04	908	0,0	-0,04	
2014	1540,11	1,1	0,11	1005,34	0,8	0,07	168	-0,02	-0,02	919	1,2	0,02	919	1,2	0,02	
2014/1	1534,54	0,7	0,25	1005,75	0,8	0,17	175	0,0	-	878	0,7	-0,17	878	0,7	-0,17	
2	1520,88	1,6	0,20	994,34	1,2	0,08	157	0,0	-	967	1,6	1,90	967	1,6	1,90	
3	1526,36	0,4	-0,03	996,97	0,3	-0,11	163	0,0	-	936	0,5	0,02	936	0,5	0,02	
I	1527,26	0,9	-	999,02	0,8	-	165	0,0	-	927	0,9	-	927	0,9	-	
4	1531,56	1,0	0,24	1001,03	0,8	0,13	169	0,0	-	906	0,9	-0,05	906	0,9	-0,05	
5	1531,66	0,5	0,05	1000,69	0,4	-0,01	170	-2,9	-2,9	903	3,8	-0,19	903	3,8	-0,19	
6	1521,38	1,7	0,12	995,64	1,3	0,07	164	3,8	3,8	930	-1,6	-0,25	930	-1,6	-0,25	
II	1528,20	1,1	-	999,12	0,8	-	168	0,3	0,3	913	1,0	-	913	1,0	-	
7	1535,66	1,7	0,39	1002,75	1,2	0,30	175	0,0	-	875	1,6	-0,30	875	1,6	-0,30	
8	1516,93	0,7	-0,10	992,94	0,3	-0,10	164	-3,5	-3,5	925	4,4	-0,27	925	4,4	-0,27	
9	1519,32	1,6	0,08	994,31	1,1	0,13	169	3,0	3,0	897	-1,9	-0,17	897	-1,9	-0,17	
III	1523,97	1,3	-	996,67	0,9	-	169	-0,2	-0,2	899	1,4	-	899	1,4	-	
10	1543,66	1,1	0,20	1007,24	0,7	0,19	175	0,0	-	881	1,3	-0,12	881	1,3	-0,12	
11	1633,22	1,0	-0,15	1053,77	0,8	-0,05	157	-4,3	-4,3	1038	5,2	-0,07	1038	5,2	-0,07	
12	1566,09	1,4	0,07	1018,67	1,1	0,08	175	3,6	3,6	895	-2,0	-0,05	895	-2,0	-0,05	
IV	1580,99	1,2	-	1026,56	0,9	-	169	-0,2	-0,2	938	1,5	-	938	1,5	-	
2015/1	1538,01	0,2	-0,11	1003,48	-0,2	-0,18	169	-3,4	-3,4	911	3,8	-0,04	911	3,8	-0,04	

Leto	Prihodki javnega sektorja													
	Skupaj				Neposredni davki in ostali prihodki				DDV in trošarine				Carine	
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2007	13421,12	8,3	0,99	8992,07	6,3	0,88	4312,16	11,1	1,09	116,89	128,9	7,95		
2008	14682,00	9,4	0,54	9958,52	10,7	0,73	4604,16	6,8	-1,39	120,09	2,77	-0,91		
2009	13734,30	-6,1	-0,45	9194,90	-6,9	-0,64	4448,90	-2,8	0,01	90,50	-24,0	-4,44		
2010	13652,60	-0,4	0,2	8986,77	-2,2	0,0	4575,15	4,3	0,5	90,68	5,5	2,5		
2011	14318,09	4,8	-0,85	9490,15	5,3	-0,1	4721,80	5,2	-0,3	106,14	17,9	0,0		
2012	13924,47	0,6	-0,10	9200,75	4,9	0,26	4641,18	-1,0	-0,12	82,55	-19,0	-1,75		
2013	13497,42	-3,1	0,17	8708,92	-5,4	-0,19	4711,04	1,5	1,18	77,47	-6,2	-0,95		
2014	14174,40	5,1	0,23	9405,00	7,9	0,41	4847,11	2,9	-0,11	77,71	0,3	1,98		
2013/III	3386,05	1,9	-	2088,35	-1,9	-	1279,53	9,6	-	18,17	2,4	-		
10	1219,07	-5,1	6,43	727,63	-7,6	8,83	485,63	-0,9	3,91	5,82	-2,31	-2,95		
11	1142,22	-6,2	-0,57	754,64	-4,2	1,13	381,46	-9,6	-3,22	6,11	-18,8	-3,90		
12	1281,81	8,5	-1,92	817,77	-4,0	-4,23	458,96	41,6	4,55	5,08	-6,2	-7,90		
IV	3643,10	-0,9	-	2300,04	-5,3	-	1326,05	10,3	-	17,01	-16,0	-		
2014/1	1197,40	4,6	0,82	746,52	2,8	0,87	445,89	8,0	0,56	4,99	-5,1	-3,61		
2	1055,29	3,9	1,08	744,89	4,3	1,08	303,16	2,6	1,14	7,24	15,3	4,32		
3	1031,96	6,4	-1,88	692,90	-2,0	-0,69	332,18	30,1	-4,28	6,87	-12,9	2,76		
I	3284,65	5,0	-	2184,31	1,7	-	1081,24	13,6	-	19,11	-0,9	-		
4	1246,54	11,3	0,87	824,90	32,8	2,40	415,01	-15,4	-1,97	6,64	-20,2	0,49		
5	1290,90	19,0	2,90	879,34	20,7	3,88	405,84	16,4	0,66	5,72	-24,4	0,01		
6	1196,77	5,6	0,30	803,03	-2,5	-0,33	387,07	27,9	1,69	6,67	-4,3	3,13		
II	3734,21	12,0	-	2507,26	17,0	-	1207,92	9,6	-	19,03	-16,3	-		
7	1103,60	-2,0	-0,10	636,18	2,6	-0,09	461,25	-7,6	-0,63	6,17	-6,6	0,91		
8	1118,07	-0,1	-1,36	754,57	3,5	-0,65	357,55	-6,9	-3,16	5,95	-5,2	3,81		
9	1227,52	7,6	2,02	771,86	4,3	-0,06	449,34	13,4	6,20	6,32	19,3	2,14		
III	3449,19	1,8	-	2162,62	3,5	-	1268,14	-0,4	-	18,43	2,5	-		
10	1226,72	0,6	1,27	762,51	4,8	2,93	457,35	-5,8	-1,22	6,86	17,9	1,62		
11	1179,69	3,3	-1,51	777,40	3,0	-0,74	395,63	3,7	-3,25	6,66	9,0	-0,19		
12	1299,94	1,4	-1,64	855,49	4,6	-3,63	436,83	-4,8	2,92	7,62	49,9	8,38		
IV	3706,35	1,8	-	2395,40	4,1	-	1289,81	-2,3	-	21,14	25,6	-		
2015/1	1218,61	1,8	-0,20	736,26	-1,4	-1,36	476,45	6,9	1,41	5,90	18,3	2,31		
2	1149,34	8,9	1,42	808,59	8,6	1,10	334,50	10,3	2,05	6,25	-13,7	-1,49		

Prispevki za socialno varnost

	Skupno						Zdravstveno zavarovanje						Pokojninsko zavarovanje						Zaposlovanje					
	letni porast	mesečna rast	letni porast	mesečna rast	letni porast	mesečna rast	letni porast	mesečna rast	letni porast	mesečna rast	letni porast	mesečna rast	letni porast	mesečna rast	letni porast	mesečna rast	letni porast	mesečna rast	letni porast	mesečna rast	letni porast	mesečna rast		
2007	8,4	0,79	1968,62	8,0	0,76	2979,11	8,6	0,81	24,45	8,6	0,81	24,45	8,6	0,81	24,45	8,6	0,81	9,0	0,95	9,0	0,95			
2008	10,5	0,78	2169,86	10,2	0,82	3300,93	10,8	0,77	27,11	10,8	0,77	27,11	10,8	0,77	27,11	10,8	0,77	10,9	1,18	10,9	1,18			
2009	2,01	-0,26	2221,80	2,58	-0,24	3347,60	1,58	-0,27	28,30	1,58	-0,27	28,30	1,58	-0,27	28,30	1,58	-0,27	4,8	1,42	4,8	1,42			
2010	1,7	0,3	2263,68	1,9	0,3	3399,24	1,5	0,3	27,70	1,5	0,3	27,70	1,5	0,3	27,70	1,5	0,3	-2,0	-1,6	-2,0	-1,6			
2011	1,1	-0,1	2302,45	1,3	0,0	3451,02	0,9	-0,2	27,97	0,9	-0,2	27,97	0,9	-0,2	27,97	0,9	-0,2	1,8	0,6	1,8	0,6			
2012	8,4	-0,13	2268,25	5,7	-0,25	3425,95	-0,1	-	26,34	-0,1	-	26,34	-0,1	-	26,34	-0,1	-	-0,1	-	-0,1	-			
2013	-2,1	0,36	2237,89	-1,3	4,54	3340,17	-2,5	6,17	26,79	-2,5	6,17	26,79	-2,5	6,17	26,79	-2,5	6,17	1,7	-	1,7	-			
2014	2,4	0,32	2314,13	3,4	0,46	3396,92	1,7	0,22	29,71	1,7	0,22	29,71	1,7	0,22	29,71	1,7	0,22	11,3	-	11,3	-			
2013/III	-1,0	-	551,82	3,4	-	819,78	-4,9	-	6,77	-4,9	-	6,77	-4,9	-	6,77	-4,9	-	126,5	-	126,5	-			
10	-8,3	8,84	183,88	-15,6	6,67	273,29	-2,7	10,70	2,14	-2,7	10,70	2,14	-2,7	10,70	2,14	-2,7	10,70	-4,1	-	-4,1	-			
11	23,0	1,62	186,42	25,2	1,97	278,21	31,3	1,61	2,40	31,3	1,61	2,40	31,3	1,61	2,40	31,3	1,61	-87,3	-	-87,3	-			
12	-1,6	-5,42	200,85	0,1	-5,10	304,77	-1,9	-5,55	2,46	-1,9	-5,55	2,46	-1,9	-5,55	2,46	-1,9	-5,55	-52,9	-	-52,9	-			
IV	4,4	-	571,14	3,3	-	856,27	8,9	-	7,00	8,9	-	7,00	8,9	-	7,00	8,9	-	48,1	-	48,1	-			
2014/1	1,0	-0,87	188,36	1,4	-0,50	279,74	0,8	-1,30	2,32	0,8	-1,30	2,32	0,8	-1,30	2,32	0,8	-1,30	6,5	-	6,5	-			
2	5,0	0,29	192,76	4,1	0,25	286,57	5,4	0,22	2,47	5,4	0,22	2,47	5,4	0,22	2,47	5,4	0,22	29,7	-	29,7	-			
3	-5,4	-2,35	157,69	-14,1	-4,09	276,11	0,3	-1,28	2,46	0,3	-1,28	2,46	0,3	-1,28	2,46	0,3	-1,28	6,1	-	6,1	-			
I	0,2	-	538,81	-2,8	-	842,43	2,2	-	7,25	2,2	-	7,25	2,2	-	7,25	2,2	-	14,1	-	14,1	-			
4	6,6	1,27	222,57	18,2	3,68	280,84	-1,2	-0,41	2,45	-1,2	-0,41	2,45	-1,2	-0,41	2,45	-1,2	-0,41	12,2	-	12,2	-			
5	1,4	-0,04	191,53	2,9	0,45	278,55	0,3	-0,42	2,54	0,3	-0,42	2,54	0,3	-0,42	2,54	0,3	-0,42	14,6	-	14,6	-			
6	1,5	0,09	191,30	2,7	0,55	279,41	0,7	-0,30	2,47	0,7	-0,30	2,47	0,7	-0,30	2,47	0,7	-0,30	11,0	-	11,0	-			
II	3,2	-	605,40	8,0	-	838,80	-0,1	-	7,46	-0,1	-	7,46	-0,1	-	7,46	-0,1	-	12,6	-	12,6	-			
7	3,1	0,60	192,41	5,2	1,10	281,16	1,6	0,14	2,45	1,6	0,14	2,45	1,6	0,14	2,45	1,6	0,14	7,6	-	7,6	-			
8	2,8	0,15	190,65	3,0	0,04	278,27	2,6	-0,17	2,46	2,6	-0,17	2,46	2,6	-0,17	2,46	2,6	-0,17	6,8	-	6,8	-			
9	2,5	0,81	189,47	3,1	1,93	277,44	2,0	-0,03	2,45	2,0	-0,03	2,45	2,0	-0,03	2,45	2,0	-0,03	12,1	-	12,1	-			
III	2,8	-	572,54	3,8	-	836,87	2,1	-	7,37	2,1	-	7,37	2,1	-	7,37	2,1	-	8,8	-	8,8	-			
10	4,4	4,23	193,64	5,3	2,08	283,51	3,7	5,89	2,51	3,7	5,89	2,51	3,7	5,89	2,51	3,7	5,89	17,4	-	17,4	-			
11	2,1	2,91	192,43	3,2	3,09	282,07	1,4	3,62	2,45	1,4	3,62	2,45	1,4	3,62	2,45	1,4	3,62	2,1	-	2,1	-			
12	3,8	-3,28	211,32	5,2	-3,03	313,24	2,8	-3,36	2,68	2,8	-3,36	2,68	2,8	-3,36	2,68	2,8	-3,36	9,2	-	9,2	-			
IV	3,4	-	597,38	4,6	-	878,82	2,6	-	7,64	2,6	-	7,64	2,6	-	7,64	2,6	-	9,6	-	9,6	-			
2015/1	-2,0	-1,61	167,19	-11,2	-3,65	291,40	4,2	-0,38	2,56	4,2	-0,38	2,56	4,2	-0,38	2,56	4,2	-0,38	10,5	-	10,5	-			
2	12,1	2,02	255,19	32,4	5,69	282,40	-1,5	-0,63	2,51	-1,5	-0,63	2,51	-1,5	-0,63	2,51	-1,5	-0,63	1,6	-	1,6	-			

Leto	Krediti in depoziti											
	Kreditni podjetjem			Kreditni prebivalstvu			Depoziti podjetij			Depoziti prebivalstva		
	mio. €	letni porast	letni porast	mio. €	letni porast	letni porast	mio. €	letni porast	letni porast	mio. €	letni porast	letni porast
2006	11784	22,8	25,8	4871	25,8	3299	6,9	10940	6,0			
2007	15292	29,8	25,6	6117	25,6	3647	10,5	12003	9,7			
2008	19438	28,0	22,4	7443	22,4	3735	2,4	13237	10,3			
2009	20790	0,93	7,49	8413	7,49	3868	1,79	14362	4,55			
2010	20827	0,07	10,33	9282	10,33	4038	4,40	14897	3,73			
2011	20091	-3,53	1,85	9454	1,85	4016	-0,54	15151	1,71			
2012	18682	-7,02	-1,98	9267	-1,98	3823	-4,83	15114	-0,24			
2013	14191	-23,88	-3,77	8918	-3,77	4247	11,06	14613	-3,32			
2014	11190	-20,83	-1,73	8763	-1,73	4710	10,90	15368	5,17			
2013/4	18193	9,22	-2,55	9141	-2,55	4144	5,39	14864	-2,92			
5	18091	-9,46	-2,91	9107	-2,91	4214	6,66	14781	-3,30			
6	18021	-9,16	-2,80	9099	-2,80	4230	7,33	14802	-3,08			
7	17837	-9,51	-3,12	9050	-3,12	4269	7,97	14841	-2,89			
8	17828	-9,36	-3,07	9059	-3,07	4257	5,84	14800	-2,25			
9	17724	-9,34	-3,07	9051	-3,07	4262	7,68	14748	-1,95			
10	17322	-10,94	-3,32	9031	-3,32	4341	7,82	14651	-1,96			
11	17146	-10,65	-3,46	8996	-3,46	4259	5,63	14643	-2,15			
12	14135	-24,18	-3,78	8917	-3,78	4247	11,06	14613	-3,32			
2014/1	13951	-24,93	-3,39	8879	-3,39	4201	10,70	14761	-3,05			
2	13840	-24,94	-3,40	8849	-3,40	4159	10,52	14926	-2,37			
3	13773	-24,91	-3,34	8853	-3,34	4407	4,88	14886	-1,73			
4	13735	-24,50	-3,19	8849	-3,19	4356	5,12	14863	-0,01			
5	13628	-24,67	-2,99	8835	-2,99	4428	5,08	14927	0,99			
6	13371	-25,80	-3,18	8810	-3,18	4680	10,64	15025	1,51			
7	13201	-25,99	-2,67	8808	-2,67	4674	9,49	15140	2,01			
8	13098	-26,53	-2,70	8814	-2,70	4723	10,95	15259	3,10			
9	12978	-26,78	-2,63	8813	-2,63	4718	10,70	15207	3,11			
10	12065	-30,35	-2,48	8807	-2,48	4747	9,35	15205	3,78			
11	11923	-30,46	-2,28	8791	-2,28	4696	10,26	15241	4,08			
12	11191	-20,83	-1,74	8762	-1,74	4710	10,90	15368	5,17			
2015/1	11296	-19,03	-0,42	8842	-0,42	4543	8,14	15486	4,91			
/2	11213	-18,98	-0,53	8802	-0,53	4521	8,70	15582	4,39			

